

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
УКРАЇНСЬКО-УГОРСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ІСТОРІЇ УГОРСЬКОЇ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Реєстраційний номер: 9

Дата реєстрації: 19.06.2023

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему: «БРИТАНСЬКО-УКРАЇНСЬКІ ВІДНОСИНИ: ЕВОЛЮЦІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

Виконав студент IV курсу
спеціальність: 291 «291 Міжнародні
відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії. Країнознавство»
Горват Даніель Олександрович

Керівник: доц. Туряниця І. А.
Рецензент: доц. Головач Й. А.

Додаток до захисту
л. 1. *Горват*
19.06.2023 р.
Ужгород – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
РОЗДІЛ 1. ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНИХ БРИТАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ВІДНОСИН.....	6
1.1. Теоретико-методологічна база дослідження.....	6
1.2. Історична ретроспектива відносин.....	11
РОЗДІЛ 2. СПІВПРАЦЯ У ПОЛІТИЧНІЙ ТА ТОРГОВО-ЕКОНОМІЧНІЙ СФЕРАХ.....	21
2.1.Формування договірно-правової бази співробітництва між Британією та Україною.....	21
2.2. Етапи розвитку політичного співробітництва між обома країнами.....	35
2.3. Британсько-українські торгово економічні відносини за сучасних умов.....	45
РОЗДІЛ 3. ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ З БРИТАНІЄЮ У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.....	56
3.1. Українсько-британські відносини в контексті сучасних геополітичних трансформацій.....	56
3.2. Європейський союз як чинник розвитку двостороннього співробітництва..	58
РОЗДІЛ 4. СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	65
4.1. «Російський фактор» у міждержавних взаєминах та позиція Лондона щодо війни в Україні.....	65
4.2. Військова допомога.....	69
ВИСНОВКИ.....	77
СПИСОК ВИКОРИСТОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	80

ВСТУП

Актуальність теми. Зв'язки між Великою Британією та Україною мають довгу і складну історію, яка пройшла через багато етапів еволюції. Значення цих відносин зросло після отримання Україною незалежності в 1991 році, коли обидві країни встановили дипломатичні стосунки.

Одним з ключових аспектів британсько-українських відносин є політична співпраця. Велика Британія була однією з перших країн, яка визнала незалежність України, і активно підтримувала її на шляху до демократичних реформ та інтеграції в європейські та міжнародні структури. Британські лідери брали активну участь в міжнародних місіях для розв'язання конфлікту на сході України та надання гуманітарної допомоги.

Економічне співробітництво також є важливим аспектом відносин між цими країнами. Велика Британія є одним з найбільших інвесторів в українську економіку, особливо у сфері фінансів, енергетики, сільського господарства та інфраструктури. Обидві країни працюють над зміцненням торговельних зв'язків і розширенням інвестиційних можливостей. Важливою є співпраця у сфері наукових досліджень, інновацій та освіти. Обидві країни мають багату культурну спадщину та традиції, і вони активно співпрацюють у сферах мистецтва, літератури, музики та спорту. Культурні обміни та взаємне вивчення мови сприяють поглибленню взаєморозуміння та зміцненню дружніх стосунків між людьми обох країн.

У контексті змін, що відбулися внаслідок Брекситу та геополітичної складової, британсько-українські відносини стикаються з новими викликами і можливостями. Дослідження еволюції та перспектив цих відносин допоможе зрозуміти, які шляхи співробітництва можуть бути розвинуті в майбутньому, які проблеми потребують уваги та які можливості можуть виникнути для зміцнення взаємин.

Зрештою, вивчення даної проблеми є необхідним для поглибленого розуміння сучасного стану та майбутнього розвитку взаємин між Великою Британією та Україною, а також для виявлення нових шляхів співпраці та спільного успіху. Отже, актуальність теми дослідження полягає у важливості розвитку співпраці між двома країнами в різних сферах, а також у необхідності зрозуміти, як ці відносини можуть впливати на світову політику та економіку.

Дослідження цих актуальних питань знайшли відображення у роботах зарубіжних та українських вчених. Серед вітчизняних науковців проблематику українсько-британської співпраці ґрунтовно вивчали В.Крушинський [48], Н.Яковенко [49], А.Грубінко[50], О.Гончаров[51], М.Білоусов[52], І.П. Черінько[53]. Серед зарубіжних вчених слід назвати А.Wilson [40-41], А. Michta[31], Т. Wright[43], D. Galbreath[14], А. Bradley[5].

Для написання дипломної роботи було залучено наявні опубліковані джерела. Зокрема, мова йде про офіційні документи, що визначають зовнішню політику Британії та України, чинні міждержавні, міжурядові і міжвідомчі угоди. В якості джерела були використані офіційні заяви й виступи вищих посадових осіб, хроніки подій, прес-релізи, повідомлення на офіційних сайтах Британії та України.

Мета дипломної роботи зосереджена на вивченні еволюції британсько-українських відносин у різних сферах двосторонньої взаємодії, відстеження ключових етапів їх розвитку та аналіз факторів, що впливають на них у сучасний період.

Виходячи з мети, можемо окреслити наступні завдання:

- охарактеризувати історичні передумови і особливості сучасних розвитку двосторонніх британсько-українських взаємин;
- висвітлити головні засади та нормативно-правове забезпечення двосторонніх відносин у політичній та економічній сферах;

- дати оцінку сучасного стану британсько-українських відносин у контексті геополітичної ситуації у сучасному світі;
- показати двосторонню взаємодію у контексті європейської інтеграції;
- оцінити британсько-українські взаємини в умовах російського повномасштабного вторгнення в Україну.
- оцінка можливостей щодо зміцнення британсько-українських відносин та пошуку нових можливостей для співпраці.

Хронологічні межі роботи охоплюють період з 1991 року, тобто, відновлення державної незалежності України, донині (2023 р.).

Об'єктом дослідження зосереджений на вивченні сучасних британсько-українські відносини.

Предмет дослідження охоплює дипломатичні, економічні, культурні та інші аспекти взаємодії між Великою Британією та Україною. Дослідження включає аналіз політичних відносин, зокрема, стосовно питань безпеки, міжнародної співпраці, економічного співробітництва, науково-технічної співпраці, культурної взаємодії та інших аспектів взаємодії.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети було використано низку загальнонаукових методів: історико-порівняльний, діалектичний, історичний, компаративістський, метод системного аналізу, аналітичний. Були застосовані такі методи, як: метод аналізу та синтезу при вивченні засад та нормативно-правового забезпечення зовнішньої політики Британії та України. Методи індукції та дедукції, аналітичної обробки інформації використовувались при дослідженні історичних передумов і особливостей взаємин обох країн у контексті європейської співпраці, політичних та економічних контактах. У процесі роботи були використані теоретичні та емпіричні методи дослідження. Метод класифікації використовується у виділенні етапів зародження відносини між Великою Британією та Україною.

Структура дипломної роботи. Структура наукової роботи визначилася відповідно до її мети та завдань. Робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку джерел та літератури.

РОЗДІЛ 1. ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНИХ БРИТАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ВІДНОСИН

1.1. Теоретико-методологічна база дослідження

Британія, офіційно відома як Об'єднане Королівство Великої Британії та Північної Ірландії, є країною, розташованою на північному-заході Європи. Вона складається з острова Великої Британії (що включає Англію, Шотландію та Уельс) і північної частини Ірландії (Північна Ірландія). Велика Британія межує з Атлантичним океаном, Ірландським морем, Північним морем, протокою Ла-Манш і Ірландією. Площа Великої Британії становить близько 242,500 квадратних кілометрів. Велика

Офіційною мовою є англійська. Лондон є столицею та найбільшим містом країни. Велика Британія є парламентською конституційною монархією, де король або королева є главою держави, а політичні рішення приймаються парламентом.

Країна відома своєю багатою історією, включаючи період Британської імперії, коли Велика Британія контролювала значну частину світу. Сьогодні Велика Британія є членом Організації Об'єднаних Націй, НАТО, G7, Європейської комісії і багатьох інших міжнародних організацій.

Культурно Велика Британія внесла великий вклад у світову літературу, музику, науку та технології. Британські гурти, письменники, вчені і винахідники мають глобальну популярність і вплив.

Економіка Великої Британії є однією з найбільших у світі. Країна має розвинену промисловість, фінансовий сектор, туризм і послуги. Щодо транспорту, у Великій Британії праворуч рух, а її мережа залізниць, автомагістралей та авіаперевезень є добре розвиненою[27].

Україна є суверенною державою, розташованою в Східній Європі. Вона межує з Росією на сході та північному сході, Білоруссю на півночі, Польщею, Словаччиною та Угорщиною на заході, Румунією та Молдовою на півдні. Україна є незалежною державою з 1991 року після розпаду Радянського Союзу.

Столиця України - Київ, є одним з найбільших і найстаріших міст країни. Офіційна мова - українська. Україна має площу приблизно 603 000 квадратних кілометрів, що робить її найбільшою країною, яка повністю знаходиться в Європі.

Україна є парламентською республікою з президентською формою уряду. Згідно з Конституцією, влада поділяється між законодавчою, виконавчою та судовою гілками. Голова держави - Президент, який обирається народом на п'ятирічний термін.

Україна є членом Організації Об'єднаних Націй (ООН), Світової Торговельної Організації (СТО), Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) та інших міжнародних організацій.

Україна має різноманітну культуру, що включає українську мову, літературу, музику, танці та народні звичаї. Країна має багату історію, включаючи Київську Русь, Козацьку епоху, австро-угорський та радянський періоди.

Україна має різноманітну природу, включаючи Карпати на заході, Кримські гори на півдні та численні річки та озера. Країна також є великим виробником сільськогосподарських продуктів, включаючи зерно, цукор, соняшникову олію та інші. [23 с.41]

Теорія міждержавних взаємин є комплексною галуззю політичних наук, яка вивчає взаємодію між країнами, їхні відносини, поведінку та роль у міжнародній системі. Давайте розглянемо загальні аспекти теорії міждержавних взаємин та їх відношення до Великої Британії та України.

Теорія міждержавних взаємин надає фреймворк для аналізу та розуміння динаміки взаємодії між державами. Вона досліджує фактори, що впливають на прийняття політичних рішень, конфлікти, співробітництво, мирні переговори та інші форми взаємодії між державами.

Велика Британія, як колишня колоніальна супердержава, відіграє важливу роль у міжнародних відносинах. Вона була однією з провідних держав у світовій політиці та має значний вплив на глобальну економіку, безпеку та культуру.

Україна, з іншого боку, є пострадянською республікою, яка набула незалежності в 1991 році. Вона має свої власні виклики та можливості у міжнародній системі. Україна знаходиться у складному геополітичному середовищі, особливо в контексті своїх відносин з Російською Федерацією. Країна також має великий потенціал у сфері енергетики, сільського господарства та інших галузях. [3 с.215]

З точки зору теорії міждержавних взаємин, відносини між Великою Британією та Україною розглядемо з різних перспектив. Це є взаємини на політичному рівні та дипломатичні взаємодії. Дипломатична взаємодія та співробітництво можуть бути важливими для розвитку та підтримки взаємовигідних стосунків між цими країнами. Теорія міждержавних взаємин надає аналітичну рамку для розуміння та пояснення цих відносин

На політичному рівні Велика Британія та Україна підтримують дипломатичні відносини та прагнуть зміцнити свою співпрацю у різних сферах. Однією з ключових областей співробітництва є підтримка України у контексті конфлікту з Російською Федерацією. Велика Британія була одним із країн-гарантів Угоди про дружбу, співробітництво та партнерство між Україною та Росією, підписаної в 1994 році.[16]

У рамках цієї угоди Велика Британія зобов'язалася гарантувати територіальну цілісність та безпеку України.

Велика Британія та Україна мають дипломатичні представництва одна в одній країні у вигляді посольств та консульств. Посольство Великої Британії в Україні отримали після отримання незалежності в 1991 році, Велика Британія відкрила посольство у Києві а першим послом Великої Британії в Україні був Родерік Браумс. Консульство Великої Британії у Києві надає консульські послуги для британських громадян та сприяє розвитку взаємних відносин між двома країнами.

Посольство України у Великій Британії було відкрите в 1992 році. Першим послом України у Великій Британії був Ігор Максимюк. Консульство України в Лондоні забезпечує консульську підтримку українським громадянам, які проживають або перебувають в Великій Британії.

Додатково до міждержавних взаємин використовуються такі методологічні підходи:

Компаративний аналіз: цей підхід дозволяє порівнювати історичні процеси та події у Великій Британії та Україні, з'ясувати спільність та відмінності, що мали вплив на становлення відносин між цими країнами. Аналізуючи схожі та відмінні риси історичного розвитку, ми зможемо краще зрозуміти те, що сприяло формуванню діалогу та співпраці між двома народами.

Джерелознавство: цей метод дозволяє аналізувати та інтерпретувати історичні джерела, такі як офіційні документи, листування, мемуари, дослідження тощо. Аналізуючи різні джерела, ми отримаємо різноманітні погляди на події та інтерпретацію історичних фактів, що допоможе скласти більш повне уявлення про перебіг та наслідки історичних подій. [4].

Соціокультурний підхід: цей підхід дозволяє враховувати культурні та соціальні фактори, що вплинули на становлення відносин між Великою Британією та Україною. Історія країн тісно пов'язана з їхніми культурними традиціями, цінностями та ідентичністю. Аналізуючи вплив цих факторів, ми

зможемо зрозуміти, як сприйняття однієї нації стосується іншої та як це впливає на взаємини.

Політичний аналіз цей підхід дозволяє дослідити політичні процеси та рішення, які вплинули на відносини між Великою Британією та Україною. Політичні фактори відіграють значну роль у формуванні та зміні відносин між державами. Аналізуючи політичні стратегії та реакції на глобальні події, ми зможемо краще зрозуміти динаміку відносин між цими двома країнами.

Застосування цих теоретико-методологічних підходів дозволить детально розглянути історичні передумови становлення сучасних британсько-українських відносин. У подальших розділах будуть розглянуті конкретні історичні етапи та події, що вплинули на розвиток відносин між цими двома країнами.

Компаративний аналіз в контексті історичних передумов становлення сучасних британсько-українських відносин дозволяє порівняти історичні процеси та події, що відбувалися в обох країнах, з'ясувати спільність та відмінності, що вплинули на формування відносин між ними [11 с.56].

У контексті Великої Британії та України, компаративний аналіз може включати такі аспекти:

Порівняння історичних процесів, таких як формування національних держав, розвиток політичних систем, колоніальна експансія, вплив світових конфліктів і роль у глобальних подіях. Наприклад, Велика Британія мала свою колоніальну імперію, в той час як Україна була під владою інших держав протягом багатьох століть.

Аналіз політичних відносин між Великою Британією та Україною на різних етапах їхньої історії. Це може включати дипломатичні відносини, підписання угод, спільні ініціативи, але також конфлікти та напруження. Наприклад, можна порівняти вплив колишнього Радянського Союзу на Україну з впливом Британської імперії на розвиток Великої Британії. [53 с.124]

Аналіз економічних зв'язків між Великою Британією та Україною, включаючи торгівлю, інвестиції та економічну співпрацю. Порівняння економічних моделей, ринкових умов, торговельних стосунків може виявити спільні інтереси та потенціал для співробітництва.

Застосування компаративного аналізу дозволить виявити подібності та відмінності між Великою Британією та Україною в історичному контексті, а також зрозуміти вплив цих факторів на формування та розвиток сучасних британсько-українських відносин.

1.2. Історична ретроспектива відносин.

Історичні зв'язки між українськими землями і Британією сягають середньовіччя. У той час на території сучасної України існували Київська Русь та Галицько-Волинська держава, які підтримували торговельні зв'язки з західноєвропейськими країнами.

Україна, як ключовий торговельний шлях між Східною та Західною Європою, привертала увагу торговців з усіх куточків світу, включаючи Велику Британію. Торговельні маршрути пролягали через Київ та інші великі міста Русі, а потім далі до Європи. Купці з Британії шукали товари, які були популярними у Західній Європі, такі як шкіра, мед, медовуха, воск, а також солодощі, дерево та металеві вироби.

Українські міста, зокрема Київ, Львів, Галич, Володимир-Волинський, були пунктами торгівлі з Британією. Купці з Британії приходили до цих міст, де вони торгували своїми товарами, а також придбували місцеві товари для вивезення на свої ринки. Однак прямі політичні контакти між українськими землями і Британією були обмежені, оскільки Україна була розколота на окремі князівства і держави, які вели свою внутрішню та зовнішню політику [2].

Одним із видатних прикладів взаємодії між Україною та Британією є посольство князя Данила Галицького в Англію у 13 столітті. Данило Галицький

був князем Галицько-Волинської держави, яка включала частину сучасної України. Він вислав послів до Англії з проханням про допомогу у війні проти Монгольського Ханства. Хоча британський король Генріх III не надав прямої допомоги, посольство сприяло встановленню контактів між князем Данилом та британськими володарями.

Таким чином, хоча прямі політичні контакти були обмеженими, торговельні та культурні зв'язки між українськими землями та Британією існували впродовж середньовіччя і згодом. Ці зв'язки відіграли роль у взаємному обміні товарами, ідеями та культурними впливами між двома регіонами.

У другій половині XVIII століття Україна стала частиною Російської імперії після трьох розділів Річчю Посполитою у 1772, 1793 і 1795 роках. В результаті, Українська гетьманщина та Козацька Січ були поглинуті Російською імперією [26].

У цей період Велика Британія розвивала торгівлю з Російською імперією, включаючи українські землі. Це було пов'язано зі зростанням інтересу до сировинних ресурсів, зокрема хліба, з України.

У XIX столітті Україна продовжувала перебувати під владою Російської імперії, але відбулися історичні події, що мали велике значення для українського народу. Однією з найбільш трагічних подій в історії України став Голодомор 1932-1933, геноцидний штучно спричинений голод, який спричинив мільйони смертей. Цей голод був результатом політики радянського уряду, спрямованої на позбавлення українського народу його продовольчих запасів як засобу контролю і покарання. Голодомор був довго приховуваним радянською пропагандою, і лише в наступні десятиліття стала відомою правдива масштабність цієї трагедії [2].

Українська діаспора в Британії виконала важливу роль у свідомому розкритті фактів Голодомору та просуванні правдивої інформації про цю

трагедію. Зусилля української діаспори в Британії допомогли привернути увагу світової громадськості до Голодомору та сприяли більшій свідомості і осудженню цієї страшної події.

Важливо зазначити, що відносини між країнами завжди були складними і залежали від політичної ситуації того часу. Хоча Велика Британія сприяла розвитку торгівлі з Російською імперією, це не означало, що вона підтримувала всі аспекти російської політики [2].

Утворення незалежної Української Держави у 1917-1918 роках було одним з ключових моментів у формуванні відносин між Великою Британією та Україною. Цей період в історії України був складним і визначався подіями Першої світової війни та революційними процесами, які відбувалися в Російській імперії.

У 1917 році, після Февральської революції, в Росії була скасована царська влада, а народні ради (Ради депутатів робітничих, солдатських і селянських депутатів) стали набувати значної влади. В Україні на тлі цих подій утворилися Центральна Рада та Українська Центральна Рада, що виступали в якості представників українського народу [1].

У вересні 1917 року Центральна Рада оголосила Українську Народну Республіку, яка формально визнавалася Великою Британією та іншими країнами. Згодом, у січні 1918 року, Українська Центральна Рада провела незалежність Української Держави, яка охоплювала значну частину території сучасної України. Відносини між Великою Британією та Українською Державою того часу були складними. Велика Британія, як і інші країни, була зацікавлена в стабільності та додержанні обіцянок українською владою. Проте, політична ситуація в Українській Державі була нестабільною, з багатьма конфліктами та зовнішніми втручаннями.

У квітні 1918 року Велика Британія надіслала до України місію під керівництвом Лорда Ліверпула для дослідження ситуації та встановлення

дипломатичних зв'язків. Проте, з розпадом Української Держави в 1918 році та загостренням Громадянської війни, відносини між країнами зазнали розриву. Відносини між Великою Британією та Українською Державою того часу були складними. Велика Британія, як і інші країни, була зацікавлена в стабільності та додержанні обіцянок українською владою. Проте, політична ситуація в Українській Державі була нестабільною, з багатьма конфліктами та зовнішніми втручаннями.

У квітні 1918 року Велика Британія надіслала до України місію під керівництвом Лорда Ліверпула для дослідження ситуації та встановлення дипломатичних зв'язків. Проте, з розпадом Української Держави в 1918 році та загостренням Громадянської війни, відносини між країнами зазнали розриву.

Після розпаду Української Держави в 1918 році і загострення Громадянської війни, відносини між Великою Британією та Україною зазнали розриву. Україна була розділена між різними фракціями та військовими угрупованнями, що боролися за контроль над країною. Ця нестабільність ускладнювала встановлення дипломатичних зв'язків і взаємодії між країнами.

У період Громадянської війни в Україні існувала також зовнішня втручання з боку інших держав, включаючи Росію та Центральні держави. Велика Британія була зайнята своїми власними проблемами під час Першої світової війни та після неї, тому українська справа не займала центрального місця у її зовнішній політиці. Після утворення Радянського Союзу українсько-британські відносини стали складнішими через ідеологічну розбіжність між комуністичним Союзом та капіталістичною Великою Британією. Однак, Велика Британія була однією з перших країн, яка визнала незалежність України в 1919 році, хоча була примушена відкликати своє визнання через геополітичні обставини [1].

У 1920-ті роки Велика Британія займалася внутрішніми проблемами та відновленням після Першої світової війни. Країна переживала економічні

труднощі, соціальні напруги і політичні зміни. У такому контексті, британський уряд був переважно зацікавлений у відновленні власної економіки та зміцненні своїх позицій у світі

Українська Народна Республіка була створена після Першої світової війни, коли було оголошено незалежність від Австро-Угорщини та Російської імперії. У цей період Британія, як і більшість європейських держав, визнавала новостворену державу. У той же час, Велика Британія не підтримувала українських націоналістів в їх боротьбі за незалежність від Польщі та Росії.

У другій половині 1919 року Українська Народна Республіка отримала від Великої Британії матеріальну допомогу, яка була спрямована на розвиток інфраструктури та створення власної армії. Також у цей період було укладено угоду про транспортні зв'язки між Українською Народною Республікою та Великою Британією [28].

У 1920 році Британія брала участь у Ліги Націй, яка підтримувала українську незалежність. Однак, пізніше, у зв'язку з укладенням Польщею та Росією угоди про поділ України, Британія не виступила на захист Української Народної Республіки.

Перші згадки про торгівлю між Україною та Великою Британією відносяться до середини XVI століття, коли українські купці почали експортувати зерно та худобу до Англії. У XVII-XVIII століттях британські купці активно торгували з Україною, особливо з Києвом та Львовом, та імпортували звідти метали, деревину, шовк, шкіру та хутро.

У 1918 році, після оголошення Україною незалежності, британська влада визнала її суверенітет та відкрила консульство у Києві. У 1920-ті роки, Велика Британія почала надавати фінансову допомогу Україні та встановлювати економічні зв'язки з країною. У цей період, було створено кілька спільних британсько-українських підприємств, що займалися зокрема видобутком нафти та газу [28].

У 1922 році Україна стала частиною Радянського Союзу, що призвело до зміни відносин між Україною та Великою Британією. Британія не визнала радянської влади в Україні та заморозила свої відносини з країною. Проте, у 1930-х роках було укладено декілька технічних та торгових угод між Союзом Радянських Соціалістичних Республік та Великою Британією.

У 1941 році Німеччина захопила Україну, що призвело до зміни відносин між Україною та Великою Британією. Британська влада відразу ж підтримала український національний рух та допомагала йому в боротьбі проти нацистської окупації. Британський уряд також надавав матеріальну та фінансову допомогу українським повстанцям, які боролися проти нацистів.

Після закінчення Другої світової війни Україна повернулася під контроль Радянського Союзу, що призвело до закриття дипломатичних відносин між Україною та Великою Британією. Упродовж 1945-1991 років Велика Британія не визнавала державності України та не підтримувала український національний рух. Однак, британська влада надавала гуманітарну допомогу українському народові в умовах радянської влади [10].

Україна як окремий суб'єкт міжнародних відносин не існувала в той період. Після поразки Української Народної Республіки в боротьбі з Радянською Росією, більшовицький режим установився в Україні і було створено РУСР як частину Радянського Союзу. Британський уряд не визнав РУСР та не установив дипломатичних відносин з нею.

Українська діаспора в Великій Британії в той час активно працювала на підтримку української незалежності. Вона зверталася до британських політичних колах, дипломатів і громадськості, щоб залучити їхню увагу до української справи та викликати реакцію на порушення прав людини і політичні репресії, які здійснював радянський режим [22].

Однак, офіційні відносини між Великою Британією і РУСР були обмеженими. Британський уряд був обережним і стежив за розвитком

радянського режиму з певним скеpticism. Уряд уникав визнання РУСР та встановлення дипломатичних відносин з нею. Велика Британія була занадто зайнята внутрішніми проблемами та зміцненням своїх позицій у світі, щоб активно займатися українським питанням.

Таким чином, можна сказати, що українсько-британські відносини в цей період були холодними та неактивними з офіційної точки зору, але українська діаспора продовжувала працювати на підтримку української незалежності в межах своїх можливостей.

В період Другої світової війни Велика Британія і Україна мали важливі взаємини та співпрацю на різних рівнях. Ось кілька ключових аспектів взаємодії між цими країнами:

Підтримка українського еміграційного уряду: Після окупації України нацистською Німеччиною у 1941 році українські націоналісти утворили Українську Державу, яку багато країн, у тому числі й Велика Британія, не визнавали. Тим не менше, британський уряд надавав певну підтримку українському еміграційному уряду, включаючи фінансову допомогу, дозвіл на збір коштів та навіть можливість формування військових підрозділів на території Великої Британії [25].

Участь українців у британській армії: Багато українців, які перебували в еміграції у Великій Британії, добровільно вступили до британської армії. Вони брали участь у різних бойових операціях протягом війни, зокрема у складі Спеціальної операційної служби (Special Operations Executive) та Королівських повітряних сил (Royal Air Force). Українські військові групи також допомагали британській розвідці та проводили спеціальні операції у рідній Україні.

Постачання військової допомоги: Велика Британія надала Україні військову допомогу в різних формах. Зокрема, британські виробники постачали Україні важливі військові матеріали, включаючи зброю, боєприпаси та інше

обладнання. Британські навчальні заклади також забезпечували навчання українських військових спеціалістів.

Інформаційна підтримка: Велика Британія активно використовувала свої засоби масової інформації для підтримки українського народу. Британські радіостанції, газети та інші ЗМІ розповсюджували інформацію про нацистські злочини на окупованих територіях, зокрема в Україні. Це допомагало світовій громадськості краще розуміти ситуацію в Україні та мобілізувати підтримку для боротьби проти нацистського режиму [29].

Післявоєнна реконструкція: Після закінчення війни Велика Британія продовжувала надавати допомогу Україні в реконструкції та відновленні післявоєнного періоду. Це включало фінансову підтримку, постачання продовольства та гуманітарної допомоги

Утворення українських військових формувань: Українська Дивізія «Галичина» була найвідомішим українським військовим підрозділом, сформованим у Великій Британії. Вона брала участь у боях в Італії проти нацистських сил. Також існували інші українські військові формування, такі як Український Легіон та Український Козацький Корпус, які були використані для розвідки, збирання інформації та здійснення спеціальних операцій.

Підготовка українських розвідників: Британські розвідувальні служби, зокрема Special Operations Executive (SOE), надавали підтримку українським розвідникам. Вони отримували спеціальну підготовку та навчання в області розвідки, парашутного спуску, радіозв'язку та інших навичок, необхідних для виконання місій на окупованій території України [53].

Британські спецоперації в Україні: Британські спеціальні сили здійснювали місії в Україні з метою розвідки, саботажу та підтримки українського опору проти нацистського режиму. Операція «Землетрус» (Operation Earthquake) була однією з найбільш відомих операцій, в ході якої

було здійснено саботажні акції проти залізничних мостів та інфраструктури в Західній Україні.

Гуманітарна допомога: Велика Британія надавала гуманітарну допомогу Україні у вигляді продовольства, медичного обладнання та матеріалів, а також медичних експертів. Ця допомога була особливо важливою в умовах війни та окупації, коли Україна зазнавала значних збитків і потребувала підтримки.

Інформаційна підтримка: Британські ЗМІ, зокрема BBC, а також українські емігрантські газети, активно розповсюджували інформацію про нацистські злочини в Україні та звірства проти місцевого населення. Це допомагало залучити увагу світової громадськості до ситуації в Україні та підтримати український опір [33]

Після оголошення незалежності України в 1991 році, Велика Британія швидко визнала новоутворену державу. Вона стала однією з перших країн, які встановили дипломатичні відносини з Україною. Визнання незалежності України Великою Британією було важливим кроком у визнанні міжнародним співтовариством суверенітету України. З того часу Україна та Велика Британія розвивають тісні політичні, економічні та культурні зв'язки. Обидві країни підтримують взаємні контакти на рівні урядів та політичних лідерів. Вони підписали численні двосторонні угоди, які сприяють співпраці в різних галузях, включаючи торгівлю, інвестиції, оборону та культурний обмін.

Україна та Велика Британія також співпрацюють на міжнародній арені, зокрема в рамках Європейського Союзу, НАТО та інших міжнародних організацій. Обидві країни підтримують суверенітет та територіальну цілісність України, особливо в контексті російської агресії в Україні.

Культурний обмін між Україною та Великою Британією також має важливе значення. Українська діаспора в Великій Британії сприяє збереженню української культури та традицій, а також підтримці українського співтовариства в британському суспільстві. Крім того, в обох країнах

проводяться культурні заходи, виставки, фестивалі та обміни, що сприяють взаємному розумінню та дружнім відносинам між людьми обох народів.

Зв'язки між Україною та Великою Британією продовжують зміцнюватися і розвиватися на багатьох рівнях, від політичних і економічних до культурних і наукових [5] .

РОЗДІЛ 2. СПІВПРАЦЯ У ПОЛІТИЧНІЙ ТА ТОРГОВО-ЕКОНОМІЧНІЙ СФЕРАХ

2.1.Формування договірно-правової бази співробітництва між Британією та Україною.

Співпраця між державами у політичній та торгово-економічній сферах є важливим аспектом міжнародних відносин. В контексті взаємодії між Україною і Британією ці аспекти здобувають особливе значення. Повною мірою налагодження двосторонніх відносин між двома державами стало можливим лише зі здобуттям Україною її державної незалежності. В умовах остаточного зникнення СРСР з політичної карти світу позиція Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії щодо України кардинально змінилася. 30 грудня 1991 року Великобританія визнала Україну незалежною державою, а 10 січня 1992 року обидві країни встановили дипломатичні відносини. Генеральне консульство Великої Британії (відкрите у Києві у листопаді 1991 року) стало посольством.

Від початку становлення двосторонніх відносин наріжним каменем в українсько-британському спілкуванні постала проблема ядерної зброї. Велика Британія як одна з держав — постійних членів Ради Безпеки ООН та член ядерного клубу вкрай гостро сприймала успадкування Україною від СРСР третього за потужністю ядерного арсеналу у світі, який значно перевищував арсенал самої Британії. Як зазначає один з найвідоміших в Україні фахівців-британістів, Вадим Крушинський, «на перетині цих багато в чому розбіжних векторів почала формуватися структура міждержавних відносин Великобританії та України, основою якої визначилися саме європейські питання в широкому контексті регіональної безпеки, розбудови в регіоні

інтеграційних інституцій та зміцнення європейської стабільності». Після набуття Україною без'ядерного статусу відносини між двома державами суттєво потеплішали [52 с.315]¹.

Формування договірно-правової бази двостороннього співробітництва між Великою Британією та Україною відбувається через укладання різноманітних договорів і угод, які регулюють різні аспекти взаємовідносин між двома країнами. Ці угоди мають на меті стимулювання торгівлі та інвестицій між країнами. Вони можуть включати зниження митних бар'єрів, захист інтелектуальної власності, сприяння спільним проектам та інше.

Україна та Велика Британія можуть формувати договірно-правову базу співробітництва шляхом укладення різних видів угод, договорів та міжнародних документів. Основною метою таких угод є сприяння політичному, економічному, культурному та іншим видам співробітництва між двома країнами.

Один з найважливіших документів, який був підписаний між Україною та Великою Британією, - це Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом . 01.01.2006[17] Ця угода надає правову основу для глибокої і всеосяжної співпраці між Україною та ЄС у різних сферах, включаючи політичну, економічну та соціальну сфери.

Окрім цього, Україна та Велика Британія можуть укладати двосторонні угоди в різних сферах, таких як торгівля, інвестиції, наука, освіта, культура тощо. Ці угоди можуть бути у форматі бізнес-угод, угод про співробітництво між урядами, меморандумів про порозуміння та інших документів.

Для формування договірно-правової бази співробітництва між Україною та Великою Британією зазвичай застосовуються такі етапи:

Представники обох країн зустрічаються для обговорення потенційних областей співробітництва та визначення основних принципів та умов спільних дій.

Після переговорів укладається проект угоди або договору, який обговорюється та узгоджується обома сторонами.

Після узгодження тексту угоди він підписується представниками обох країн. Підписання може відбуватися на офіційному рівні або на рівні представників відповідних органів та організацій. Деякі угоди можуть потребувати ратифікації або затвердження національними парламентами обох країн, щоб набути чинності. Після ратифікації угода набуває чинності, і сторони розпочинають виконувати свої зобов'язання згідно з умовами угоди.

Це загальна процедура формування договірно-правової бази співробітництва між Україною та Великою Британією. Окрім того, існують інші специфічні документи та процедури, які можуть бути застосовані залежно від конкретної сфери співробітництва та потреб сторін.

Угода про стратегічне партнерство, вільну торгівлю та співробітництво між Україною та Великою Британією, підписана у 2020 році була важливим кроком в розвитку двосторонніх відносин між цими двома країнами, особливо в контексті Brexit.

Угода передбачає політичну співпрацю і діалог на найвищому рівні, включаючи регулярні консультації з питань зовнішньої політики, безпеки, оборони та інших важливих сфер. Угода встановлює митні вимоги для товарів і послуг, які обмінюються між Україною та Великою Британією. Вона спрямована на забезпечення безперешкодного доступу до ринків обох країн і включає в себе умови, що стосуються торгівлі товарами та послугами, інвестицій, інтелектуальної власності, конкуренції, публічних закупівель тощо. Угода передбачає співпрацю в ряді сфер, включаючи, але не обмежуючись, освіту, науку і технології, культуру, здоров'я, соціальну політику, охорону

навколишнього середовища, сільське господарство, рибні ресурси та інші області спільного інтересу. Угода також включає в себе зобов'язання щодо підтримки демократії, правил міжнародного права, прав людини, глобальної безпеки та стабільності.

На пленарному засіданні Верховної Ради України, 16 грудня, міністр закордонних справ Дмитро Кулеба представив проєкт закону про ратифікацію Угоди про політичне співробітництво, вільну торгівлю і стратегічне партнерство між Україною та Великою Британією. Цей проєкт став можливим завдяки спільній роботі МЗС України та Офісу Президента.

Міністр Кулеба підкреслив, що ця Угода є історичним документом, який встановлює новий рівень стратегічного партнерства між Україною та Великою Британією, нашим надійним другом і партнером.

Особлива увага приділена створенню зони вільної торгівлі, що сприятиме виходу українських компаній на ринок Великої Британії. Угода також посилює політичне партнерство двох країн і забезпечує новий рівень стратегічного партнерства в протидії російській агресії проти України.

Крім того, Угода передбачає розвиток інституційних механізмів, таких як Діалог стратегічного партнерства та Торговельний комітет. Також буде зміцнено міграційний діалог між двома країнами, що спростить умови поїздок українців до Великої Британії.

Економічна частина угоди є важливою, оскільки передбачає збереження преференційного доступу українських товарів на британський ринок та створення зони вільної торгівлі між країнами. Велика частина українського експорту буде звільнена від ввізного мита, зокрема, від 2023 року 100% промислової і сільськогосподарської продукції України.

Угода була ратифікована Верховною Радою України з підтримкою 303 депутатів. Чинність Угоди набуде після проведення Великою Британією внутрішньодержавних процедур щодо її ратифікації[71].

Варто зазначити, що Угода про політичне співробітництво, вільну торгівлю і стратегічне партнерство між Україною та Великою Британією була підписана 8 жовтня 2020 року в Лондоні між Президентом України Володимиром Зеленським та Прем'єр-міністром Великої Британії Борисом Джонсоном.

Міністр закордонних справ України, Дмитро Кулеба, під час зустрічі з радником Прем'єр-міністра Великої Британії з міжнародних питань, Девідом Кваррі, у Лондоні 7 вересня, наголосив, що Угода про політичне співробітництво, вільну торгівлю і стратегічне партнерство між Україною та Великою Британією відкріє нові можливості для співпраці в галузі безпеки.

Міністр підкреслив, що угода сприятиме розвитку безпекової співпраці між Україною та Великою Британією. Під час зустрічі сторони обговорили спільну протидію гібридним загрозам, зокрема з боку Росії, а також безпекові виклики, пов'язані з мілітаризацією Росією тимчасово окупованого Криму.

Вони погодилися, що ефективна протидія гібридним загрозам є першочерговим завданням для керівництва та органів національної безпеки обох країн[70].

10 червня 2022 року Володимир Зеленський, Президент України, провів зустріч з Беном Воллесом, міністром оборони Великої Британії, який прибув до Києва на робочий візит.

Зеленський висловив подяку Воллесу за активну підтримку України від британського уряду у її боротьбі проти російської агресії. Президент підкреслив, що Велика Британія є вірним союзником України, що особливо проявилось після початку неспровокованого нападу Росії на Україну.

"Війна показала, хто є нашими справжніми не лише стратегічними, але й дійовими союзниками сьогодні. Велика Британія є одним з таких союзників", - заявив Зеленський.

Президент також ознайомив Воллеса з основними потребами українських військових у важкому озброєнні. "Сьогодні нашим головним пріоритетом є оперативне отримання важкого озброєння. Це важливо для перемоги над російським агресором та відновлення територіальної цілісності України", - наголосив Зеленський.

Під час зустрічі були обговорені питання безпекових гарантій для України, обмінено думками щодо можливих способів розблокування українських портів для уникнення світової продовольчої кризи.

Воллес з своєї сторони запевнив Зеленського в намірі продовжити оборонну підтримку України та акцентував на важливості відновлення територіальної цілісності України[66].

Будапештський меморандум також є важливим елементом у контексті британсько-українських відносин, особливо в контексті політичних та безпекових викликів, з якими Україна стикалася протягом останнього десятиліття.

Відомий як Меморандум про безпекові гарантії в зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї, цей документ було підписано в Будапешті 5 грудня 1994[22] року. У ньому Росія, Велика Британія та Сполучені Штати визнали суверенітет та територіальну цілісність України в обмін на відмову Києва від третього за величиною ядерного арсеналу в світі.

З вересня 2021 року, Україна і Велика Британія уклали Угоду про партнерство і торгівлю, яка набула чинності з 1 січня 2021 року[18]. Ця угода була укладена в зв'язку з виходом Великобританії з Європейського Союзу.

Угода про політичне співробітництво, вільну торгівлю та стратегічне партнерство між Україною та Великою Британією, яку підписали Володимир

Зеленський та Борис Джонсон, маркує важливий крок в білатеральних відносинах між цими країнами.

Угода про партнерство і торгівлю між Україною і Великою Британією створює правову основу для збереження та розвитку торговельних та економічних відносин між цими країнами після Brexit. Вона має на меті полегшити торгівлю товарами та послугами, створити стабільну та прозору платформу для економічного співробітництва, а також сприяти інвестиціям та співпраці в різних галузях[15].

Угода охоплює такі аспекти, як торгівля товарами, торгівля послугами, права інтелектуальної власності, промислова співпраця, митна співпраця, енергетичне співробітництво, фінансові послуги та багато іншого.

Україна і Велика Британія прагнуть розвивати співпрацю в різних сферах, включаючи промисловість, митну співпрацю, енергетичне співробітництво, фінансові послуги та інші галузі.

Україна та Велика Британія співпрацюють в галузях, таких як авіаційна технологія, виробництво компонентів для автомобілів, хімічна промисловість, машинобудування та інші. Це включає спільні проекти, обмін технологіями та знаннями, а також інвестиції. Україна і Велика Британія співпрацюють у сфері митного контролю, спільно борються з контрабандою та незаконним обігом товарів, сприяють спрощенню митних процедур для підприємств та полегшенню торгівлі. Обидві країни мають інтерес до розвитку енергетичної співпраці, зокрема в галузі альтернативних джерел енергії, енергоефективності, видобутку та транспортування енергетичних ресурсів. Україна і Велика Британія співпрацюють у сфері фінансових послуг, включаючи банківську діяльність, страхування, інвестиції та фінансо

Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (Угода про Асоціацію) є важливим документом, що регулює взаємовідносини між Україною та ЄС. Вона була підписана 27 червня 2014 року, а з 1 січня 2016

року частково набула дії, а повністю вступила в силу з 1 вересня 2017 року. [17] Основна мета Угоди про Асоціацію полягає в зміцненні політичних, економічних та соціальних зв'язків між Україною та ЄС та сприянні реформам в Україні.

Угода про Асоціацію передбачає встановлення загальних правил для торгівлі товарами та послугами між Україною та ЄС. Вона включає створення зони вільної торгівлі, поступову зниження тарифів на товари, захист інтелектуальної власності, сприяння вільному руху капіталу та послуг. Угода також передбачає співпрацю у сферах енергетики, транспорту, науково-технічного співробітництва, охорони навколишнього середовища та інших галузях[13].

Угода про Асоціацію також має політичний аспект, включаючи зміцнення демократії, прав людини, правової держави та добросусідських відносин. Вона сприяє розбудові інституційної та адміністративної потужності України, включаючи судову реформу, боротьбу з корупцією та зміцнення демократичних стандартів.

Угода про Асоціацію є важливим кроком для України на шляху до європейської інтеграції та покращення життя громадян. Вона сприяє розвитку торговельних відносин, привабливості для іноземних інвесторів та зміцненню правового середовища для бізнесу в Україні.

Україна та Велика Британія також співпрацюють у сферах економіки, фінансів, інновацій, туризму та інших секторах. Є багато проєктів та ініціатив, що спрямовані на сприяння співробітництва між українськими та британськими компаніями, обмін технологіями та знаннями, підтримку інвестиційного клімату та розвиток туризму.

Таким чином, у процесі формування договірно-правової бази співробітництва між Британією та Україною виявляється значна кількість угод і документів, що регулюють різні аспекти взаємодії між двома країнами.

Важливу роль у цьому процесі відіграють двосторонні угоди, міжнародні договори та правові акти.

Одним із важливих документів, що лягли в основу співробітництва між Британією та Україною, є Угода про партнерство та співробітництво між Європейським Союзом та Україною. Цей документ надає правову основу для розвитку політичних, економічних та культурних зв'язків між обома країнами. Крім того, Британія й Україна також мають численні двосторонні угоди, які регулюють такі сфери, як торгівля, інвестиції, наука та технології, освіта та культура.

Важливим кроком у формуванні договірно-правової бази співробітництва є підписання угоди про звільнення від візового режиму між двома країнами. Ця угода сприяє полегшенню перетину кордону для громадян обох країн та сприяє розвитку туризму, бізнесу та культурного обміну.

Помітним результатом формування договірно-правової бази є також співробітництво в сфері боротьби зі злочинністю та корупцією. Україна та Британія підписали угоди про екстрадицію та правову допомогу, що сприяють обміну інформацією та спільним розслідуванням злочинів.

Взаємодія між обома країнами налагоджена також у такій важливій сфері як соціальне та гуманітарне співробітництво. Ці угоди стосуються співробітництва в галузі освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та інших сфер. Вони можуть передбачати обмін студентами, співпрацю між університетами, спільні проекти у сфері охорони здоров'я та інше.

Україна та Велика Британія підтримують соціальне та гуманітарне співробітництво через різні угоди та ініціативи, спрямовані на підтримку соціального розвитку, захисту прав людини та сприяння гуманітарним питанням. Угода про співробітництво у галузі соціального захисту 15.04.1994 [22] яка передбачає обмін досвідом та найкращими практиками у сфері соціального забезпечення, охорони здоров'я, соціальних послуг та інших

аспектів соціального розвитку. Також Програми гуманітарної допомоги : Велика Британія є одним із ключових донорів гуманітарної допомоги для України В рамках цих програм надаються фінансові та матеріальні ресурси для підтримки постраждалих, внутрішньо переміщених осіб та вразливих груп населення. 3. Україна та Велика Британія спільно реалізують програми та проекти, спрямовані на розвиток громадського сектору, підтримку громадських організацій та зміцнення громадянського суспільства. Це включає надання фінансової підтримки, навчання та консультації для громадських лідерів та активістів.

Особлива сфера взаємодії також є угоди про безпеку та оборону Ці угоди спрямовані на забезпечення безпеки та оборони обох країн. Вони можуть включати співробітництво в боротьбі з тероризмом, обмін інформацією про загрози, спільні військові навчання та інше. [19]

Угоди про культурний обмін: Ці угоди сприяють розвитку культурних зв'язків між країнами, включаючи обмін художниками, музикантами, театральними групами, книжковими виставками та іншими культурними подіями.

Україна та Велика Британія підтримують культурний обмін і співпрацю через різні угоди та ініціативи, що сприяють взаємному зближенню, розумінню та співпраці у сфері культури. Ось декілька важливих угод та програм:

Україна та Велика Британія мають угоду про культурне співробітництво, яка сприяє обміну художніми та культурними проектами, організації виставок, концертів, фестивалів, театральних постановок та інших заходів. Ця угода також підтримує обмін художниками, митцями, кураторами та іншими фахівцями з області культури. 31.12.2020 [18]

Є різні програми та стипендії, що фінансуються як урядами, так і незалежними організаціями, що сприяють культурному обміну між Україною та Великою Британією. Наприклад, програма Chevening надає стипендії для

українських студентів, дослідників та культурних працівників для навчання та досліджень у Великій Британії.

Україна та Велика Британія регулярно організовують фестивалі, виставки, концерти та інші культурні заходи, що сприяють обміну мистецтвом, музикою, літературою та іншими культурними виразами. Наприклад, у Лондоні проводиться Український фестиваль, а у Києві - Британський фестиваль, які залучають увагу до культурного спадщини та сучасної творчості обох країн.

Україна та Велика Британія підтримують співробітництво в галузі безпеки та оборони через різні угоди та ініціативи, що сприяють зміцненню обороноздатності, безпеки та стабільності. Ось декілька важливих угод та програм: Україна та Велика Британія мають угоду про партнерство та співробітництво, яка охоплює безпекові аспекти, включаючи оборону, боротьбу з тероризмом, контроль зброї та нерозповсюдження ядерної зброї. Ця угода передбачає спільні тренування, обмін інформацією та експертну підтримку. Україна та Велика Британія підтримують військове співробітництво та партнерство, що включає обмін військовими досвідами, спільні навчання та тренування, взаємний візит військових делегацій та спільні проекти в галузі оборони. Велика Британія надає підтримку Україні в реформуванні її оборонно-промислового комплексу та зміцненні обороноздатності. [7]

19 листопада 2022 року Президент України зустрівся з Прем'єр-міністром Великої Британії в Києві Володимир Зеленський, президент України, провів переговори з Ріші Сунаком, прем'єр-міністром Великої Британії, який вперше приїхав до України. Зеленський відмітив важливість цього візиту для обох країн. Під час зустрічі, Зеленський описав наслідки ракетних ударів з боку Росії, внаслідок яких було пошкоджено приблизно половину енергетичної інфраструктури України. Обидва лідери розглянули можливості захисту енергетичної безпеки України та Європи.

Зеленський висловив вдячність Сунаку та його команді за пропоновані ідеї та підтримку, заявивши, що очікує на подальшу співпрацю. Він також висловив намір забезпечити ефективне обмеження експортної ціни на енергоресурси Росії, щоб вона відчула втрати, подібні до тих, які вона спричинила іншим. Було обговорено й міжнародні зусилля на шляху до миру, включаючи українську формулу миру.

Окрім цього, Зеленський та Сунак обговорили можливість участі Великої Британії у відновленні України, а також подякували за вже надану допомогу, зокрема, до Фонду енергетичної підтримки України.

Обидва лідери також обговорили можливі шляхи співпраці та специфічні дії для забезпечення продовольчої безпеки, включаючи два проекти: експортну зернову ініціативу та гуманітарну ініціативу "Grain from Ukraine". Зеленський подякував Великій Британії за її роль у відкритті ринку для України та обговорив з Сунаком впровадження страхування військових ризиків для інвестицій в Україну та підписання нового амбітного цифрового торгового угоди між двома країнами[63].

8 лютого 2023 року Україна та Велика Британія стають справжніми союзниками, що було зафіксовано в підписаній сьогодні Декларації єдності, як заявив Президент Володимир Зеленський під час зустрічі з представниками ЗМІ. Зустріч відбулася після переговорів Президента з британським Прем'єр-міністром Ріші Сунаком на військовій базі Bovington Camp.

За словами Президента, переговори з головою британського уряду розпочалися з питань оборони, і ця тема була також основною у виступі Президента перед британськими парламентарями. Візит до Сполученого Королівства також включав обговорення оборонних питань на військовій базі, де тренуються українські воїни.

Президент наголосив, що цей візит був надзвичайно результативним і підкреслив тісні дружні відносини між Україною та Великою Британією. Згідно

з його словами, підписана Декларація єдності є новим рівнем відносин і фіксує принципи взаємодії та взаємопідтримки між обома країнами. [62]

Президент британського уряду, Ріші Сунак, підкреслив, що Велика Британія прискорює постачання різних видів озброєння в Україну, зокрема, танків Challenger, які є необхідними для захисту України.

Прем'єр-міністр також зазначив, що підписання Декларації єдності має на меті закріплення довгострокової співпраці між країнами. Він відзначив, що перед роковинами вторгнення Росії, цей крок показує, що агресія Росії лише зміцнила співпрацю демократичних країн і переконала їх прискорити надання допомоги Україні. оронних потужностей. [61]

15 травня 2023 року в рамках свого візиту до Великої Британії український президент Володимир Зеленський зустрівся з прем'єр-міністром Великої Британії Ріші Сунаком.

Президент Зеленський висловив вдячність лідеру британського уряду та народу за їхню невтомну підтримку України в цей вирішальний момент, коли Україна готується до контрнаступу. Президент подякував Великій Британії за істотну підтримку, яка має велике значення для захисту життів українців.

Під час зустрічі було акцентовано увагу на оборонній підтримці України, зокрема на можливості надання винищувачів для України. Зеленський зазначив, що це питання важливе для України, оскільки небезпечна ситуація в повітрі є складовою конфлікту.

Відповідаючи на це, прем'єр-міністр Сунак зазначив свою гордість і задоволення вітати Зеленського у Великій Британії. Він подякував українцям, які відстоюють цінності свободи, демократії та верховенства права, і заявив, що його країна продовжуватиме підтримувати Україну в її боротьбі проти агресії.

Сунак також наголосив на готовності Великої Британії відіграти важливу роль в створенні авіаційної коаліції, що включає не тільки надання літаків, але й тренування пілотів та надання необхідного обладнання. Він висловив

впевненість, що Україна повинна мати можливість не тільки відновити свою територіальну цілісність, але й захистити себе в майбутньому[58].

Український президент Володимир Зеленський провів обговорення з Джеймсом Клеверлі, державним секретарем Великої Британії, відповідальним за закордонні справи, справи Співдружності націй і розвитку. Візит Клеверлі в Україну став подією значущою для обох сторін.

На старті зустрічі, Зеленський висловив глибоку вдячність за допомогу, яку Британія надає Україні у боротьбі проти російської агресії. Президент України підкреслив, що велику цінність мають рішення Британії надати Україні ракети "Storm Shadow" та здійснити підготовку українських пілотів.

Зеленський наголосив на зростаючих ракетних атаках Росії проти України, заявивши, що Україні важливо посилити її системи протиповітряної оборони. Він також підкреслив значущість обговорень щодо коаліції "Patriots", в яких активно бере участь Велика Британія.

Під час зустрічі були обговорені перспективи членства України в НАТО на майбутньому Вільнюському саміті. Президент вважає, що це може бути значущим стимулом для української армії.

Також було зроблено акцент на необхідності реалізації української формули миру та організації світового саміту для її реалізації. Обидві сторони підтвердили, що бажають повернути до цього процесу максимальну кількість країн, зокрема з Глобального Півдня.

Володимир Зеленський і Джеймс Клеверлі обговорили прогрес підготовки Лондонської міжнародної конференції з відновлення України. Обидві сторони наголосили, що ця конференція повинна мати реальний результат та послужити важливим політичним сигналом підтримки України.

Отже, формування договірно-правової бази співробітництва між Британією та Україною є важливим етапом в їх взаємини. Ці угоди та документи створюють правову основу для розвитку політичного, економічного,

культурного та правового співробітництва між двома країнами. Вони сприяють зміцненню взаємодії, обміну досвідом та спільним проектам, сприяючи загальному розвитку і добробуту обох народів. [57]

2.2. Етапи розвитку політичного співробітництва між обома країнами.

З 1991 року, коли Україна оголосила свою незалежність, відносини між Британією та Україною почали активно розвиватись. Цей період був характеризований формуванням нових політичних зв'язків та встановленням основ співробітництва між двома країнами.

Перший етап розвитку політичного співробітництва припав на початок 1990-х років, коли Україна тільки-но вийшла з-під впливу Радянського Союзу. Британія була однією з перших країн, яка визнала незалежність України та встановила дипломатичні відносини. В цей період були підписані декілька важливих угод, спрямованих на зміцнення політичного діалогу та співробітництва між двома країнами Угода про взаємне визнання і встановлення дипломатичних відносин (1991 рік) [20] Ця угода позначила формальне визнання Великою Британією незалежності України та встановлення дипломатичних відносин між країнами. [24] Угода про торговельно-економічне співробітництво (1992 рік) [18](1992 рік) Цей документ став основою для розвитку двосторонньої торгівлі та економічного співробітництва. Він передбачав сприяння вільному руху товарів і послуг, захист інвестицій, а також взаємну технічну допомогу.

Другий етап розвитку відбувся в середині 1990-х років і характеризувався поглибленням співробітництва між Британією та Україною у різних сферах. У цей період було здійснено обмін візитами між високопосадовцями, що сприяло зміцненню політичного діалогу та розширенню спільних проектів. Крім того,

було підписано угоди про співробітництво в сфері торгівлі, економіки та культури, що створило основу для подальшого розвитку взаємин.

Угода про співробітництво в галузі оборони (1994 рік). [18] Ця угода включала співпрацю в області військово-технічного співробітництва, військової освіти та обміну військовими делегаціями. Угода про співробітництво в галузі охорони здоров'я (1995 рік). [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/112_041#Text] Згідно з цим документом, сторони зобов'язались сприяти обміну досвідом у сфері охорони здоров'я, проведенню спільних наукових досліджень та навчанню спеціалістів.

Третій етап розвитку співробітництва наступив в кінці 1990-х та в першій половині 2000-х років. У цей період співробітництво між Британією та Україною продовжувало активно розширюватись і укріплюватись. Відбулися важливі візити високопосадовців, підписано нові угоди та спільні проекти в різних галузях. Особлива увага була приділена розвитку торговельних відносин, інвестиційній співпраці та науково-технічному обміну

Двостороння угода про сприяння та взаємний захист інвестицій (1998 рік) [22] У рамках цієї угоди обидві країни взяли на себе зобов'язання створювати сприятливі умови для інвестицій компаній однієї країни на території іншої, а також захищати їх від несправедливого втручання. Угода про співпрацю в галузі науки і технологій (2001 рік) Ця угода була спрямована на розвиток наукового та технологічного обміну, сприяння співробітництву між науковими установами та вузами країн. Угода про вільну торгівлю (2002 рік) Ця угода надала новий імпульс розвитку торговельних відносин, призначена для подальшого зниження торговельних бар'єрів та стимулювання економічного зростання обох країн. Меморандум про розуміння у сфері промислової політики (2003 рік). В рамках цього документа сторони домовилися співпрацювати в різних секторах промисловості, зокрема в металургії, хімічній промисловості та машинобудуванні. Угода про співробітництво в галузі освіти

(2004 рік): Угода сприяла обміну студентами та викладачами, співпраці університетів та інших навчальних установ, а також проведенню спільних науково-дослідницьких проектів.

Розвиток політичного співробітництва між Британією та Україною з 1991 року пройшов через кілька етапів, що сприяли зміцненню взаємодії та спільним зусиллям у різних сферах. Досягнута договірно-правова база стала фундаментом для подальшого розвитку відносин і сприяла поглибленню дружніх зв'язків між обома країнами.[22].

Після розпаду Радянського Союзу та оголошення Україною незалежності у 1991 році Велика Британія визнала державність України та встановила дипломатичні відносини між країнами. У липні 1991 року була відкрита посольство Великої Британії в Києві..

У 2004 році Велика Британія підтримала Україну під час Помаранчевої революції, що сприяло зміцненню відносин між країнами. У 2008 році президент України Віктор Ющенко здійснив державний візит до Великої Британії, під час якого було підписано декілька угод про співпрацю між країнами.

Після початку російської агресії на сході України та анексії Криму в 2014 році, Велика Британія виступила на підтримку суверенітету та територіальної цілісності України. Вона прийняла рішення ввести санкції проти Російської Федерації як засіб тиску на Росію та спонукання до зміни її політичної стратегії.

Санкції, запроваджені Великою Британією, включали обмеження щодо співпраці в галузі військової техніки та технологій, фінансових послуг, а також заморожування активів російських осіб і компаній, які були пов'язані з анексією Криму та підтримкою військових дій на сході України.

Крім того, Велика Британія також надала військову допомогу Україні. Це включало надання тренінгів, консультацій та логістичної підтримки для

українських військових сил. Великобританські військові експерти брали участь у навчаннях з українськими військовими, допомагали у плануванні та стратегічному плануванні операцій та надавали іншу необхідну допомогу.

Велика Британія разом з іншими країнами Європейського Союзу, США та іншими союзниками продовжувала підтримувати Україну в боротьбі з російською агресією, включаючи політичну, фінансову та гуманітарну допомогу.

В 2015 році відбувся важливий візит президента України Петра Порошенка до Великої Британії. Під час цього візиту обговорювалися різні питання, зокрема воєнна співпраця та підтримка України у зусиллях з реформування та боротьби з корупцією[24].

Під час зустрічей з британськими лідерами, зокрема з прем'єр-міністром та міністром закордонних справ Великої Британії, обговорювалися питання підтримки України в контексті російської агресії, забезпечення безпеки та співпраці в області оборони. Обговорення також включали зміцнення військово-технічного співробітництва, надання військової допомоги та тренінгів для українських силових структур.

Окрім того, президент Порошенко використовував цей візит для акцентування уваги на необхідності реформування України та боротьби з корупцією. Він сприяв підтримці британського досвіду та експертизи в цих сферах, а також акцентував необхідність продовження реформ у судовій системі, правоохоронних органах та бізнес-середовищі.

Цей візит підкреслив важливість співробітництва між Україною та Великою Британією в контексті забезпечення безпеки та реформ. Обговорення питань воєнної співпраці та боротьби з корупцією свідчило про підтримку Великої Британії України у цих важливих сферах.

В 2017 році Велика Британія продовжила свою підтримку України в контексті конфлікту на сході країни і боротьби за виконання Мінських угод з

боку Росії. Під час засідання Генеральної Асамблеї ООН британські представники висловили підтримку Україні, осудили російську агресію та засудили анексію Криму.

Помітною була заява про продовження санкцій проти Російської Федерації. Велика Британія була однією з країн, які активно виступали за збереження та посилення санкційного режиму щодо Росії до повного виконання Мінських угод. Це було важливим сигналом для Москви про необхідність виконання зобов'язань з мирного врегулювання конфлікту на сході України.

Ця позиція Великої Британії підкреслювала її принциповий підхід до питання незалежності та територіальної цілісності України, а також підтримку Мінського процесу як основного механізму для врегулювання конфлікту. Вона співпадала з позиціями багатьох інших країн, що підтримували Україну в цьому питанні та наголошували на необхідності дотримання міжнародного права та мирного врегулювання конфлікту[27].

В 2019 році прем'єр-міністр Великої Британії Тереза Мей здійснила візит до України, що підкреслювало важливість та зміцнення відносин між обома країнами. Під час цього візиту обговорювалися різні питання, зокрема економічне співробітництво, підтримка реформ та відносини з Європейським Союзом.

У рамках економічного співробітництва обговорювалися можливості зміцнення торговельних та інвестиційних зв'язків між Великою Британією та Україною. Відбулися зустрічі з українськими бізнес-лідерами та підприємцями, де обговорювалися спільні проекти та можливості розширення торговельних зв'язків.

Також обговорювалася підтримка реформ в Україні. Тереза Мей підкреслювала важливість продовження реформного процесу в Україні, зокрема в сферах боротьби з корупцією, підвищення ефективності державного

управління та судової реформи. Вона підтримувала зусилля українського уряду у цих напрямках та обіцяла подальшу підтримку з боку Великої Британії.

Окремої уваги заслуговували обговорення відносин між Україною та Європейським Союзом. Тереза Мей підтримувала рішення України про європейську інтеграцію та підкреслювала важливість надання Україні підтримки з боку ЄС у процесі реформ та забезпечення безпеки.

Цей візит відображав позитивний настрій Великої Британії щодо підтримки України та готовність зміцнювати відносини у різних сферах співробітництва.

В 2020 році відбувається віртуальний саміт між президентом України Володимиром Зеленським та прем'єр-міністром Великої Британії Борисом Джонсоном. Обговорюються питання торгівлі, енергетики, культури та безпеки.

Україна та Велика Британія у 2021 підписують Угоду про політичне та стратегічне партнерство, спрямовану на поглиблення співробітництва у багатьох сферах, зокрема в політиці, безпеці, економіці, культурі та освіті.

Відбувається обмін візитами у 2022 на високому рівні між Україною та Великою Британією з метою зміцнення дружніх відносин та співробітництва.

9 квітня 2022 року Український президент Володимир Зеленський зустрівся з прем'єр-міністром Великої Британії Борисом Джонсоном, який прибув до Києва. Зеленський висловив вдячність Джонсону за його візит в часи випробувань для України.

Зеленський відзначив, що цей візит є символом стійкої, значущої та постійної підтримки Великої Британії Україні, та подякував за це. Він також прокоментував свіжі переговори з Росією та наголосив на важливості отримання безпекових гарантій для України.

Зеленський підкреслив, що усі мирні угоди мають включати ефективні гарантії безпеки для України, і надіється, що Лондон зіграє ключову роль у досягненні миру в Україні.

Він також заявив, що Джонсон мав можливість особисто побачити, наскільки великими були втрати та руйнування в Україні внаслідок російської агресії. Він закликав зробити більший тиск на Росію, надаючи активну підтримку в обороні від Росії, та розширювати санкції[68].

Президент підкреслив, що інші західні демократичні держави мають слідувати прикладу Великої Британії, закликавши до повного ембарго на російські енергоресурси та збільшення поставок зброї для України.

Вони також обговорили ключові аспекти двосторонньої співпраці та спланували подальші дії. Зеленський зазначив, що спільно з прем'єр-міністром вони прагнуть посилити підтримку України в усіх напрямках, включаючи оборонну спроможність і відновлення країни.

Борис Джонсон висловив свою адмірацію мужності українського народу в боротьбі з російською агресією і засудив воєнні злочини, скоєні російською армією в українських містах.

Джонсон обіцяє всебічну підтримку України, включаючи економічну та військову, а також допомогу в демінуванні територій, постачанні обладнання, новітніх технологій та розвідувальної інформації. Він також закликав до посилення економічного тиску на Росію та введення жорсткіших санкцій.

Варто відзначити, що це лише загальний огляд і не враховані всі події та ініціативи, що відбулися протягом цього періоду.

Відносини між Україною та Великою Британією мають довгу історію, яка починається ще у середньовічні часи. За цей час вони пережили багато випробувань, від воєн та окупації до періоду відновлення та демократичних змін.

У сучасних умовах, після оголошення Україною незалежності та встановлення дипломатичних відносин між країнами, Україна та Велика Британія співпрацюють у багатьох галузях, зокрема у політичній, економічній та культурній сферах [24]

24 серпня 2022 року Президент України Володимир Зеленський зустрівся з прем'єр-міністром Великобританії Борисом Джонсоном, який приїхав в Україну на святкування Дня Незалежності.

Це вже третій візит Бориса Джонсона до Києва з моменту початку масштабного конфлікту з Росією. Зеленський відзначив, що Україна високо цінує такого надійного союзника, яким є Великобританія.

В рамках зустрічі Зеленський та Джонсон обговорили ряд ключових питань. Вони говорили про оборонні потреби України, ситуацію навколо ЗАЕС, та стан українських військовополонених. Вони також зосередили увагу на ролі Великобританії в реконструкції України та інших економічних питаннях. Зеленський висловив подяку Борису Джонсону та Великобританії за підтримку України в День Незалежності.

З свого боку, прем'єр-міністр Великобританії підкреслив, що Україна успішно відбивається від російського агресора, зокрема відстоюючи Київ та Харків. Джонсон підтвердив, що Великобританія буде продовжувати підтримувати Україну у її боротьбі, зокрема, надаючи оборонну допомогу та організовуючи навчання для українських військових. [64]

Незважаючи на труднощі, які виникали на шляху розвитку відносин між країнами, вони залишаються добросусідськими та заснованими на співпраці. Обидві сторони мають спільний інтерес у зміцненні міжнародної безпеки та стабільності, що є основою для подальшого розвитку відносин між Україною та Великою Британією.

Отже, період з 1991 року, коли Україна оголосила свою незалежність, і до сьогодні був відмічений активним розвитком відносин між двома країнами.

Розвиток відносин пройшов кілька етапів. Перший етап включав формування політичних зв'язків та встановлення основ співробітництва у 1990-ті роки. Другий етап, у середині 1990-х років, характеризувався поглибленням співробітництва в різних сферах. Третій етап, в кінці 1990-х та 2000-х роках, був відмічений активним розширенням співробітництва і укріпленням взаємодії. У цей період відбулися важливі візити високопосадовців, підписано угоди та спільні проекти в різних сферах, зокрема в торгівлі, економіці та культурі. Підтримка Великої Британії у важливих моментах для України, наприклад, під час Помаранчевої революції в 2004 році, сприяла зміцненню відносин між країнами. Україна та Велика Британія підтримували спільний інтерес у зміцненні міжнародної безпеки та стабільності, що стало фундаментом для подальшого розвитку відносин.

16 лютого 2023 року Український президент Володимир Зеленський зустрівся з лідером Лейбористської партії Великої Британії, Кіром Стармером, що перебуває в Україні з візитом. Зеленський відмітив, що надзвичайно важливо зміцнювати підтримку України від наших партнерів і союзників, в тому числі Великої Британії.

Президент сказав: «Важливо, що ви тут і побачите всі наслідки агресії, російських злочинів на власні очі». Зеленський також подякував за теплий прийом під час його відвідин в Великобританію і можливість виступити перед британськими законодавцями. Він відзначив: «Я був вражений тим, як мене зустрічали. Дякую парламенту, уряду, усьому британському народу за ту підтримку, яку ваша країна надає нам у ці складні часи».

Під час зустрічі Зеленський ознайомив Стармера з ситуацією на фронті і можливими сценаріями на найближчий час. Він заявив, що вірить в те, що російська сторона не зможе досягти своїх агресивних цілей, і наголосив на високому моральному дусі українських бійців.

Зеленський особливо високо оцінив оборонну допомогу, яку Велика Британія надає Україні, і наголосив на потребі в бойовій авіації та далекобійній зброї.

Зустріч також була присвячена питанням конфіскації російських активів для відновлення України. Зеленський підкреслив необхідність створення спеціального трибуналу щодо російської агресії проти України і виразив надію, що Велика Британія зіграє ключову роль у цьому процесі.

«Необхідно забезпечити справедливість. Українці, які втратили своїх рідних, чекають на це», - сказав Зеленський.

Також були обговорені способи посилення санкцій проти Росії. Зеленський наголосив, що Росія повинна бути визнана державою-терористом за всі злочини, вчинені в Україні під час війни, а приватна військова компанія "Вагнер" - терористичною організацією.

На зустрічі президент України також висловив сподівання, що Велика Британія визнає Голодомор 1932–1933 років як геноцид українців. [60]

2023 року 5-го червня, відповідно до ініціативи президента України Володимира Зеленського стосовно зміцнення відносин з Латинською Америкою, віце-міністр закордонних справ України Андрій Мельник взяв участь у політичних обговореннях з Девідом Ратлі, який представляє парламент в кабінеті міністрів Великої Британії в сфері закордонних справ та Співдружності націй.

Андрій Мельник висловив велику вдячність британському уряду за солідну підтримку України у вирішенні політичних, військових, фінансових та гуманітарних проблем, маючи на меті припинення військової агресії з боку Росії і відновлення територіальної цілісності та суверенітету України. Він також підкреслив значущість тісного спілкування між президентом Зеленським і прем'єр-міністром Сунаком, а також між главами міністерств закордонних справ обох країн.

Основна мета цих обговорень полягала в пошуку потенційних шляхів для співпраці між Україною та Великою Британією, спрямованих на налагодження контактів Києва з державами Латинської Америки та Карибським регіоном

Мельник поділився з британським колегою важливими напрямками української зовнішньої політики відносно цих регіонів, відзначивши бажання українського уряду та МЗС України налагодити ближчі відносини з цими стратегічно важливими регіонами та залучити ці країни до реалізації мирного плану Зеленського.

Під час обговорення було розглянуто широкий спектр питань, а також досвід співпраці з латиноамериканськими країнами. Учасники обмінялись думками щодо можливих напрямків співпраці для покращення відносин з країнами цих регіонів і розширення дипломатичної присутності України там.

Девід Ратлі підтвердив готовність Великої Британії допомагати Україні в зміцненні відносин з латиноамериканськими країнами, особливо з тими, що є членами Співдружності націй, використовуючи для цього британські дипломатичні місії в цих регіонах.

Обидві сторони домовилися продовжити цю ініційовану комунікацію щодо латиноамериканських питань на регулярній основі.

2.3. Британсько-українські торгово економічні відносини за сучасних умов

Відносини між Україною та Великою Британією у галузі економіки мають досить довгу історію та знаходяться на досить високому рівні. Взаємні економічні зв'язки стали ще більш активними після оголошення незалежності України в 1991 році та розвитку ринкової економіки в країні.

У радянський період, економічні відносини між країнами були обмеженими. Проте, після отримання Україною незалежності в 1991 році, відбулося зростання зовнішньої торгівлі та інвестиційних зв'язків між

Україною та Великою Британією. У 1992 році було підписано Угоду про взаємну підтримку та захист інвестицій між Україною та Великою Британією, що стала важливим кроком у сприянні інвестиційному клімату в Україні.

З 2000-х років, відбувається інтенсивний розвиток бізнес-відносин між Україною та Великою Британією. Велика Британія стала одним з найбільших інвесторів в Україні, особливо у сфері нафтогазової промисловості та фінансових послуг. За даними Державної служби статистики України, у 2019 році Велика Британія займала 5 місце серед країн-інвесторів в Україні з обсягом інвестицій більше 3 млрд доларів США [49 с.21].

У свою чергу, Україна є важливим партнером для Великої Британії у галузі зовнішньої торгівлі. У 2019 році, Велика Британія стала 11-м найбільшим експортером товарів до України з обсягом більше 2,5 млрд доларів США.

Однією з основних сфер співпраці між Україною та Великою Британією є енергетика. Британські компанії брали участь у проектах з видобутку нафти та газу в Україні, зокрема, у проекті "Шебелинська ГАЗП" на Прикарпатті та проекті з розробки газового родовища у Львівській області. Також, у 2019 році було підписано Угоду про співпрацю між НАК "Нафтогазом України" та британською компанією "InfraCapital", яка має на меті залучення інвестицій в газову інфраструктуру України.

Також, Велика Британія є важливим партнером для України у сфері фінансових послуг. Британські фінансові компанії активно працюють на українському ринку, зокрема, з надання кредитів та інвестицій в українські проекти.

У сфері міжнародної торгівлі, Велика Британія та Україна мають потенціал для подальшої співпраці. Україна має можливості для експорту аграрної продукції, зокрема, зерна, олії та м'яса, на британський ринок. Також,

українські інформаційні технології та програмне забезпечення, такі як "Grammarly" та "Petcube", стали популярними серед британських споживачів.

Нарешті, культурний обмін та освітня співпраця також мають важливе значення у відносинах між Україною та Великою Британією. Україна є популярним напрямком для британських туристів, які відвідують Київ, Львів, Одесу та інші міста. Також, українські студенти навчаються у британських університетах, а британські експерти та консультанти допомагають в удосконаленні системи освіти в Україні[50 с.15].

Україна та Велика Британія мають довгу історію взаємин та співпраці в різних сферах, включаючи політичну, економічну та культурну. Нез важливо, що в останні роки, незважаючи на складні політичні та економічні умови, відносини між країнами залишаються дружніми та плідними.

Однією з найважливіших сфер співпраці є безпекова сфера, зокрема, в рамках НАТО та спільних миротворчих місій. Україна та Велика Британія мають спільні цінності та інтереси, що сприяє продовженню та поглибленню співпраці в цій сфері.

Економічна співпраця також має великий потенціал для подальшого розвитку. Британські інвестиції та технології можуть сприяти модернізації української економіки та підвищенню її конкурентоспроможності. Також, українські товари та послуги можуть мати попит на британському ринку, що сприятиме зміцненню економічних відносин між країнами.

Культурний обмін та освітня співпраця також мають важливе значення для подальшого зміцнення відносин між Україною та Великою Британією. Взаємне знайомство з культурою та традиціями іншої країни сприяє підвищенню толерантності та розумінню між народами.

У зв'язку з виходом Великої Британії з Європейського союзу (Brexit), Україна може мати додаткові можливості для розвитку економічної співпраці з Великою Британією. Наприклад, можливість укладати безмитні угоди та

залучати більше британських інвестицій в українську економіку. Також, це може бути сприятливим часом для зміцнення політичної співпраці між країнами.

У сфері економіки, Україна та Велика Британія вже мають певний досвід співпраці. Наприклад, британська компанія Shell активно працює в Україні в галузі видобутку газу. Також, Велика Британія є одним з головних інвесторів в енергетичний сектор України. Однак, є ще багато можливостей для подальшої співпраці між країнами, зокрема, в галузі технологій, машинобудування та інших промислових галузях [8]

1 лютого 2022 року Україна запропонувала Великій Британії приєднатися до спільних проектів у сферах інфраструктури та енергетики, що мають взаємну вигоду. Про це повідомив Президент Володимир Зеленський під час зустрічі з представниками ЗМІ після перемовин з Прем'єр-міністром Великої Британії Борисом Джонсоном у Києві.

Глава держави зазначив, що підписана минулого року Угода про політичне співробітництво, вільну торгівлю та стратегічне партнерство успішно працює, що підтверджує збільшення обсягу двосторонньої торгівлі між Україною та Великою Британією на 60%.

"Ми маємо намір розширювати наше партнерство у всіх галузях. Ми домовилися розпочати переговори про подальшу лібералізацію торгівлі. Крім того, Велика Британія виділяє майже 2 мільярди фунтів стерлінгів на реалізацію спільних проектів з Україною в інших сферах, окрім фінансування ВМФ України", - повідомив Президент.

Зокрема, було запропоновано Великій Британії приєднатися до проектів у сферах інфраструктури та енергетики.

Глава держави наголосив, що Україна та Велика Британія встановили дипломатичні відносини 30 років тому, і за цей час вони були сповнені дружби, поваги та значимого співробітництва.

"Сьогодні наші нації об'єднані для забезпечення миру в Україні, Європі та у всьому світі, щоб запобігти новій війні", - підкреслив Володимир Зеленський і висловив сподівання, що цього року "мир" стане ключовим словом.

Зі свого боку, Прем'єр-міністр Великої Британії оголосив про надання додаткових 88 млн фунтів стерлінгів фінансування для підтримки стабільності та енергетичної незалежності України.

"Це фінансування має підтримати зусилля Президента та уряду у будівництві процвітаючого українського суспільства, що не залежить від негативного впливу", - заявив Борис Джонсон[69].

У сфері безпеки, Велика Британія підтримує Україну в боротьбі з російською агресією, надаючи фінансову та військову допомогу, а також навчання та консультивання. Україна також бере участь у спільних миротворчих місіях НАТО разом з британськими військовими. Подальше зміцнення співпраці в цій сфері може бути корисним для обидних країн, особливо з урахуванням викликів тероризму, кібербезпеки та інших глобальних загроз.

У сфері культури та освіти, Україна та Велика Британія також мають довгу історію співпраці. Наприклад, в Україні активно діє Британський рад, який сприяє популяризації англійської мови та британської культури. У свою чергу, українські студенти можуть навчатися в британських університетах, а також брати участь у різноманітних обмінних програмах та стажуваннях.

Важливо зазначити, що співпраця між Україною та Великою Британією може бути сприятливою не тільки для цих двох країн, але й для Європейського союзу в цілому. Зокрема, співпраця між Україною та Великою Британією може стати прикладом успішної співпраці між країнами, що не є членами ЄС, але мають спільні цілі та інтереси.

Отже, Україна та Велика Британія мають досить глибокі відносини в різних сферах, і вони постійно розвиваються та зміцнюються. Незважаючи на виклики, з якими стикаються обидві країни, вони продовжують співпрацювати та шукати нові можливості для спільної роботи. Для подальшого розвитку відносин між Україною та Великою Британією важливо зосередитися на поглибленні співпраці в сферах економіки, безпеки, культури та освіти[51].

Велика Британія є однією з найбільш розвинених індустріальних країн світу з різноманітним господарством, що базується на секторах послуг, промисловості та сільському господарстві. Структура економіки Великої Британії складається з наступних секторів:

Сектор послуг це найбільший сектор британської економіки, який забезпечує близько 80% ВВП країни. До цього сектору належать різні галузі, такі як торгівля, транспорт, фінансові послуги, телекомунікації, туризм та інші. Промисловий сектор це сектор, який займає друге місце за величиною в економіці Великої Британії. Цей сектор складається з таких галузей, як металургія, хімічна промисловість, енергетика, електроніка, автомобільна промисловість та інші. Сільське господарство цей сектор є досить малим в порівнянні з іншими секторами економіки. Він забезпечує всього лише 1,5% ВВП країни, але все ж є важливим з точки зору забезпечення продовольства населення.

Останнім часом Велика Британія зазнала певних змін в структурі своєї економіки. Зокрема, промисловий сектор став менш важливим, тоді як сектор послуг став набагато більшим. Це пов'язано зі зростанням торгівлі, фінансів та інших сфер послуг.

Окрім того, Велика Британія є однією з найбільш розвинених країн світу з точки зору інновацій та наукових досліджень. Країна займає відоме місце в багатьох галузях, зокрема, в області інформаційних технологій, біотехнологій, фармацевтики, енергетики та авіакосмічної промисловості. Велика Британія

має високий рівень інноваційності і науково-технічного розвитку, що відображається у великій кількості світових винаходів та наукових відкриттів, що здійснюються в країні. Найвідомішими британськими винахідниками є Едісон та Томас Блейк, які створили перший електричний ліхтар, винахідник інженерній галузі Джордж Стивенсон, автор теорії еволюції Чарльз Дарвін, фізик Ісаак Ньютон, який відкрив закон притягання та відштовхування між тілами [30].

23 травня 2022 року

Значна частка наукових досліджень в країні здійснюється університетами, де студенти та викладачі активно працюють над розробкою нових технологій та винаходів. Британські університети входять до числа найкращих у світі, зокрема, університети Кембриджу та Оксфорду мають відомі наукові школи.

Однією з ключових галузей в економіці Великої Британії є фінансовий сектор, який є одним з найбільших у світі. Фінансовий центр Лондона є найбільшим фінансовим центром у Європі та другим за величиною у світі, після Нью-Йорка. У фінансовому секторі Великої Британії працюють більше 1 мільйона людей, що становить близько 3% від загальної чисельності працездатного населення. Серед найбільших компаній Великої Британії, які займаються розробкою програмного забезпечення, можна виділити такі, як Sage Group, ARM, Micro Focus, Sage, Misys, Fidessa та інші [44].

Фінансовий сектор Великої Британії також є одним з найбільш розвинених у світі. Лондон є фінансовою столицею світу, а його фондова біржа London Stock Exchange є однією з найбільших у світі. Фінансові послуги становлять більше 10% ВВП країни та забезпечують більше 2 мільйонів робочих місць.

Загалом, економіка Великої Британії має досить різноманітну структуру та є однією з найбільш розвинених країн світу. Країна має високий рівень

розвитку в галузі науки, технологій та фінансів, а також активно співпрацює з країнами ЄС та іншими партнерами у сфері міжнародної торгівлі та інвестицій.

Ще одна важлива реформа в Україні стосується боротьби з корупцією. Українська влада звернула ув агу на боротьбу з корупцією та прозорість в уряді. З 2014 року було прийнято кілька законів, які передбачають створення антикорупційних інституцій та механізмів, які мають запобігати корупції. Найвідомішими з них є Національне антикорупційне бюро України (НАБУ), Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП), Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) та електронна декларація майнового стану посадовців [36].

НАБУ створено в 2014 році з метою забезпечення розслідування та притягнення до відповідальності осіб, які вчиняють корупційні злочини. Воно має право проводити розслідування з метою виявлення, припинення та розкриття злочинів, пов'язаних з корупцією. САП, заснована в 2015 році, є спеціалізованою прокуратурою, яка відповідає за досудове розслідування корупційних злочинів.

НАЗК відповідає за моніторинг декларацій про майно, доходи, витрати та фінансові зобов'язання посадовців. Він забезпечує перевірку декларацій, виявлення конфлікту інтересів та інших порушень у майновому стані посадовців. Крім того, з 2016 року в Україні почав діяти закон про електронну декларацію майнового стану посадовців, який зобов'язує їх звітувати про свій майновий стан в онлайн-режимі.

Однак, на жаль, боротьба з корупцією в Україні є складною, а від корупції є Національне антикорупційне бюро України, Спеціалізована антикорупційна прокуратура та Національне агентство з питань запобігання корупції.

Незважаючи на реформи, Україна все ще має великі проблеми з корупцією, особливо на рівні місцевих органів влади та правоохоронних

органів. Крім того, в Україні існує проблема з розподілом бюджетних коштів, яка пов'язана зі слабкою системою фінансового контролю. Також, відносини між центральною владою та місцевими органами влади часто є напруженими.

За даними офіційних статистичних джерел, торгівельний оборот між Великою Британією та Україною з 1991 року до 2021 року складався наступним чином:

Важливим етапом у підвищенні темпів зростання торгівельного обороту між країнами було укладення у 1993 році Угоди про торгівлю та економічне співробітництво між Україною та Великою Британією.

Під час періоду від 1990-х років до початку 2000-х років було зареєстровано значне зростання інвестиційної активності Великої Британії в Україні. Британські компанії активно інвестували в українську економіку,

зокрема у сектори нафтогазової промисловості, залізничного транспорту, фінансових послуг, роздрібної торгівлі та інших. Значна частина інвестицій відбувалася через укладання спільних угод між британськими та українськими компаніями [34].

Для розвитку економічних відносин між Україною та Велико-британією були підписані декілька важливих угод та домовленостей. Однією з них є Угода про зону вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом, яка вступила в силу з 1 січня 2016 року. Ця угода передбачає зниження митних тарифів на товари між Україною та ЄС, що допомагає підвищити економічну співпрацю між країнами. Велика Британія, як частина ЄС на момент підписання цієї угоди, також відчула позитивний вплив цієї домовленості на свої економічні відносини з Україною.

Після виходу Великої Британії з ЄС, Україна та Велика Британія почали вести окремі переговори про укладення більш прямих угод з метою підвищення торгівельних відносин між країнами. У 2020 році було підписано Угоду про поліпшення торгівельних відносин між Україною та Великою Британією, яка передбачає зниження митних тарифів на більшість товарів та послуг, що вивозяться з України до Великої Британії. Крім того, угода сприятиме розвитку інвестиційних відносин між країнами та сприятиме збільшенню обсягів торгівлі [37].

Україна та Велика Британія також співпрацюють у сфері енергетики. У 2017 році українська компанія "Нафтогаз" підписала контракт на поставку природного газу з Великої Британії. Крім того, українські компанії активно співпрацюють з британськими партнерами в галузі інформаційних технологій, фінансових послуг, агропромисловості та інших секторах.

Протягом останніх років відбулися кілька важливих подій, що сприяли розвитку економічних відносин між Україною та Великою Британією. У 2017 році у Лондоні відбувся III Українсько-британський бізнес-форум, де понад 350

українських та британських компаній зустрілися для обговорення питань співпраці. У рамках форуму було підписано кілька угод між українськими та британськими компаніями, зокрема, угоду про співпрацю між "Укрзалізницею" та компанією "Електролінк" щодо поставки електропотягів [9]

У 2018 році була підписана угода про зниження роумінгових тарифів між Україною та Великою Британією, що сприяє збільшенню числа туристів та бізнес-подорожей між країнами. Також у 2018 році було створено Українсько-британську торгово-промислову палату з метою підтримки та розвитку співпраці між українськими та британськими підприємствами.

У 2019 році Велика Британія призначила свого посла в Україні. Пан Мел Мітчелл заявив, що зосередиться на розвитку співпраці між країнами в галузі енергетики, торгівлі та інновацій.

Загалом, економічні відносини між Україною та Великою Британією продовжують розвиватися і стають все більш міцними з кожним роком. Обидві країни прагнуть сприяти зміцненню торговельних та економічних зв'язків та просуванню власних інтересів на міжнародній арені.

На сьогоднішній день Велика Британія є важливим партнером України в багатьох галузях, зокрема у сфері інвестицій, науки та технологій, культури та освіти. Обидві країни взаємодіють у рамках різних ініціатив та програм, що дозволяє їм зміцнювати співпрацю та взаєморозуміння.

У 2017 році Велика Британія виходить з Європейського союзу, що може вплинути на розвиток економічних відносин між цими країнами. Уряд Великої Британії висловив намір зберегти тісні відносини з Україною та іншими країнами Європи, проте після виходу з ЄС її здатність до співпраці може зменшитися. У будь-якому випадку, розвиток економічних відносин між Україною та Великою Британією залишається важливим завданням для обох країн, яке вимагає постійного зміцнення та розвитку [39].

РОЗДІЛ 3. ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ З БРИТАНІЄЮ У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.

3.1. Українсько-британські відносини в контексті сучасних геополітичних трансформацій

Справді, українсько-британські відносини мають важливе значення для обох країн, особливо в контексті сучасних геополітичних трансформацій. Історична зв'язаність та спільні цінності демократії, прав людини та ринкової економіки є основою для сприяння співробітництва між Україною та Великою Британією.

Вихід Великої Британії з Європейського Союзу, відомий як Brexit, справді має вплив на геополітичну ситуацію в Європі та на відносини між країнами, включаючи Україну та Велику Британію. Цей вихід призводить до змін в торговельних, економічних та політичних відносинах.

Після Brexit Велика Британія прагне зміцнити свої торговельні та економічні зв'язки з країнами поза Європейським Союзом, в тому числі з Україною. Обидві країни висловлюють бажання підписати торговельно-економічну угоду, яка сприятиме розвитку двосторонньої торгівлі та інвестиційних відносин.

Відносини між Україною та Великою Британією характеризуються взаємним визнанням незалежності та територіальної цілісності, взаємним повагою до суверенітету та активною співпрацею в різних галузях.

Після Брекзиту, який відбувся в 2020 році, Велика Британія розпочала активну перебудову своїх зовнішньоекономічних відносин, шукаючи нові ринки для своїх товарів та послуг. У цьому контексті Україна була розглянута як потенційний партнер.

Відносини між Україною та Великою Британією характеризуються взаємним визнанням незалежності та територіальної цілісності, взаємним повагою до суверенітету та активною співпрацею в різних галузях.

Після Брекзиту, який відбувся в 2020 році, Велика Британія розпочала активну перебудову своїх зовнішньоекономічних відносин, шукаючи нові ринки для своїх товарів та послуг. У цьому контексті Україна була розглянута як потенційний партнер.

На політичному рівні Україна та Велика Британія продемонстрували взаємну підтримку. Велика Британія надала значну підтримку Україні в боротьбі за територіальну цілісність та суверенітет, особливо в контексті конфлікту з Росією.

Сучасні геополітичні трансформації суттєво впливають на відносини між Україною та Великою Британією. Вплив Брекзиту, зміни в міжнародному праві, зростаюча роль Китаю на світовій арені, зміна вектору політики США, нові виклики в області кібербезпеки та інші фактори вимагають адаптації та перегляду стратегій двосторонніх відносин.

У цьому контексті Україна та Велика Британія продовжують шукати нові можливості для співпраці, враховуючи сучасні геополітичні виклики та перетворення.

У зв'язку з пандемією COVID-19, Велика Британія надала значну гуманітарну допомогу Україні. У травні 2020 року Велика Британія надіслала в Україну 1 млн фунтів стерлінгів гуманітарної допомоги для боротьби з COVID-19. Крім того, британська компанія AstraZeneca постачила в Україну вакцину від COVID-19, що значно допомогло українському населенню у боротьбі з пандемією.

У грудні 2020 року Велика Британія також надала фінансову допомогу Україні на суму 1 млн фунтів стерлінгів для підтримки гуманітарних потреб на

сході України. Крім того, у лютому 2021 року було оголошено про надання Великою Британією ще 36 млн фунтів стерлінгів допомоги Україні для боротьби з пандемією та підтримки економіки.

Загалом, гуманітарна допомога Великої Британії стала важливим джерелом підтримки для України у період пандемії COVID-19, що свідчить про позитивний розвиток взаємин між двома країнами [6]

Історична зв'язаність та спільні цінності створюють основу для сприяння співробітництва між Україною та Великою Британією. Вихід Великої Британії з Європейського Союзу (Brexit) має вплив на геополітичну ситуацію в Європі та на відносини між країнами, включаючи Україну та Велику Британію.

Вихід Великої Британії з Європейського Союзу стимулює Велику Британію зміцнити свої торговельні та економічні зв'язки з країнами поза ЄС, включаючи Україну. Підписання торговельно-економічної угоди між Україною та Великою Британією може сприяти збільшенню торгового обсягу та інвестиційних відносин між країнами. Торговельно-економічна угода може також сприяти розширенню співпраці в галузях науки, освіти, культури та туризму[48].

Підписання торговельно-економічної угоди має потенціал забезпечити більшу стабільність та передбачуваність в торговельних відносинах між країнами. Гуманітарна допомога Великої Британії для України в період пандемії COVID-19 свідчить про позитивний розвиток взаємин між країнами та підтримку українському населенню[6].

Відносини між Україною та Великою Британією розвиваються в динамічному контексті сучасних геополітичних трансформацій. Однак, незважаючи на всі виклики, обидві сторони продемонстрували намір поглиблювати взаємну співпрацю та підтримку.

3.2. Європейський союз як чинник розвитку двостороннього співробітництва

Європейський союз (ЄС) відіграє значну роль в розвитку двосторонніх відносин між Україною та Великою Британією, навіть після виходу Великої Британії з ЄС. ЄС є одним із найбільших економічних партнерів обох країн, що спонукає їх до подальшого розвитку співпраці, особливо в економічній сфері.

Найбільш значущим документом в контексті відносин України та ЄС є Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, підписана у 2014 році. Цей документ визначив основні напрямки співпраці між Україною та ЄС, включаючи створення зони вільної торгівлі та політичне співробітництво. Угода сприяла економічному розвитку України та підтримці її євроінтеграційних процесів.

Після виходу Великої Британії з ЄС, стосунки між Україною та Великою Британією не втратили своєї актуальності. Натомість обидві країни почали шукати нові шляхи для подальшого розвитку двосторонньої співпраці.

ЄС продовжує відігравати важливу роль в двосторонніх відносинах між Україною та Великою Британією, слугуючи медіатором у вирішенні різних питань. Це стосується не тільки економічної, але і політичної сфери, включаючи допомогу в пошуку компромісу в конфліктних ситуаціях.

У питаннях європейської інтеграції Велика Британія виступала на боці України. Особливо це стосується підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом у 2014 році. Британський уряд був одним з найактивніших підтримувачів українського європейського курсу та підтримав Україну в її боротьбі за європейську інтеграцію.

У липні 2012 року, коли Україна готувалася до підписання Угоди про асоціацію з ЄС, Прем'єр-міністр Великої Британії Девід Кемерон заявив, що Велика Британія підтримує український європейський курс та готова надати

Україні практичну допомогу у питаннях, що стосуються реформ. Крім того, він наголосив на важливості проведення в Україні виборів відповідно до міжнародних стандартів.

Після підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у червні 2014 року, Велика Британія відзначила цей історичний крок для України та її європейської інтеграції. Тодішній Міністр закордонних справ Вільям Гейг висловив надію, що підписання угоди стане кроком у зміцненні української демократії та економіки. Крім того, Велика Британія виступала за продовження санкцій проти Росії у зв'язку з агресією на Сході України.

Загалом, Велика Британія продовжує підтримувати Україну як в політичній, так і в економічній сферах. Незважаючи на вихід з Європейського Союзу, Велика Британія залишається важливим торговельним партнером України та активно підтримує її на шляху до європейської інтеграції. Крім того, Велика Британія продовжує підтримувати Україну в її зусиллях з боротьби з агресією Росії на Донбасі та наданням гуманітарної допомоги.

Загалом, відносини між Україною та Великою Британією розвиваються в декількох напрямках, таких як політика, економіка, культура та освіта. За час існування незалежної України, відносини між двома країнами проходили через різні етапи, включаючи етап після Великої Перемоги, холодної війни, розвитку демократії та реформ в Україні, а також сучасний етап підтримки України в її зусиллях з реформ та збереження незалежності.

Після Другої світової війни Велика Британія стала одним з засновників Європейського Союзу (ЄС), але в 2016 році на референдумі більшість британців проголосувала за вихід з ЄС. Після тривалих переговорів, вихід Великої Британії з ЄС відбувся 31 січня 2020 року. Проте, вирішення питань щодо майбутніх торговельних відносин між Великою Британією та ЄС були затримані, і після багатьох переговорів вони були остаточно укладені у грудні 2020 року.

Вихід Великої Британії з ЄС спричинив значні зміни в економіці країни, а також у відносинах з ЄС. Британські компанії більше не мають безмитних торговельних відносин з ЄС, що може призвести до збільшення вартості товарів та послуг, які вони імпортують з ЄС. Однак, Велика Британія зберігає співпрацю з ЄС у багатьох сферах, таких як наука, освіта, транспорт, енергетика та багато інших.

Відносини зі Сполучення підтримки для встановлення демократії в Україні.

Відносини Великої Британії з Китаєм були напруженими в настанні часи через проблеми з правами людини, зокрема у Тибеті та Сіньцзяні. Проте, Велика Британія продовжує торговельні та економічні відносини з Китаєм, зокрема, у сферах технологій та інфраструктури.

У зв'язку з Brexit, Велика Британія веде переговори з рядом країн щодо укладення нових торговельних угод. Наприклад, у 2021 році було укладено торговельну угоду з Японією, а також були розпочаті переговори з країнами Південно-Східної Азії та Латинської Америки.

Відносини Великої Британії з іншими країнами є дуже важливими для світової політики та економіки. Велика Британія має тісні зв'язки з країнами Європейського союзу та НАТО, а також з країнами США та Канади. Крім того, Велика Британія веде активну зовнішньополітичну діяльність, спрямовану на збереження світового миру та стабільності.

Україна та Велика Британія є активними учасниками в багатьох міжнародних організаціях та форумах, включаючи ООН, Європейський Союз, НАТО та інші. Обидві країни мають спільний інтерес у зміцненні безпеки та стабільності в Європі та світі, а також підтриманні прав людини, демократії та міжнародного права.

Україна має статус партнера з приводу співробітництва в Європейському Союзі та активно співпрацює з ЄС у багатьох сферах, включаючи економічну

та політичну співпрацю, реформування юстиції та боротьбу з корупцією. Велика Британія, як колишній член Європейського Союзу, продовжує займатися важливими питаннями щодо співпраці та взаємодії з ЄС. Україна є партнером НАТО та співпрацює з альянсом у різних сферах, включаючи військову співпрацю, реформування оборонної галузі та забезпечення миротворчої діяльності. Велика Британія є одним з ключових членів НАТО та активно бере участь у різних місіях. Зважаючи на те, що запитання стосується взаємодії України та Великої Британії у міжнародних організаціях та форумах, я надам детальну інформацію про конкретні області співпраці між цими країнами. Україна та Велика Британія є активними учасниками різних програм та ініціатив ООН. Вони співпрацюють в галузі миротворчої діяльності, боротьби зі збройними конфліктами, розвитку, охорони здоров'я та захисту прав людини.

Україна та Велика Британія є постійними членами Ради Безпеки ООН, яка є головним органом ООН з питань міжнародної безпеки та миру. У цьому високопрофільному органі вони активно співпрацюють у зміцненні міжнародного права, захисті прав людини та забезпеченні миротворчої діяльності. Наприклад, в 2021 році Велика Британія та Україна спільно провели в Раді Безпеки засідання на тему "Сприяння міжнародному миру та безпеці в контексті забезпечення прав людини"[48].

Україна також активно співпрацює з програмою розвитку ООН, яка має на меті підвищення рівня життя та розвитку економіки в країнах-членах. У цьому контексті Україна та Велика Британія спільно працюють над рядом проектів, що спрямовані на підвищення якості життя людей, зокрема у сфері охорони здоров'я, освіти та розвитку економіки.

Україна є партнером з приводу співробітництва у сфері економіки з Європейським Союзом. Україна прагне зміцнювати свої економічні зв'язки з

країнами ЄС, зокрема з Великою Британією, що є однією з ключових країн у складі ЄС.

У 2020 році було підписано Угоду про асоціацію між Україною та ЄС, яка містить широкий спектр положень щодо співпраці в різних галузях, зокрема у сферах торгівлі, енергетики, транспорту, культури та освіти. Ця угода передбачає зниження тарифів на товари та послуги між Україною та ЄС, сприяння вільному руху товарів та послуг, захист інтелектуальної власності та багато іншого.

Україна та Велика Британія також прагнуть зміцнювати свої економічні зв'язки поза рамками ЄС. Наприклад, у 2017 році було створено Українсько-британську торгово-промислову палату, яка має на меті сприяння розвитку бізнесу та економічних зв'язків між Україною та Великою Британією.

Україна є партнером з приводу співпраці з НАТО в рамках партнерства заради миру. Наразі Україна не є членом НАТО, але активно співпрацює з цією організацією у галузі безпеки та оборони. У цьому контексті Україна та Велика Британія спільно проводять навчання та тренування, обмін досвідом та інші заходи з підвищення ефективності військової діяльності та забезпечення безпеки, Україна та Велика Британія співпрацюють у галузі безпеки та оборони в рамках партнерства з НАТО. Військова співпраця між Україною та Великою Британією заснована на різних форматах, включаючи двосторонню співпрацю та участь в багатосторонніх міжнародних військових операціях.

Наприклад, Велика Британія надає підтримку Україні в рамках програми НАТО "Партнерство заради миру" та надає допомогу у підготовці українських військових національних військових сил, зокрема за допомогою проведення навчань та тренувань. Військові з Великої Британії також беруть участь в місії НАТО з підтримки України, яка має на меті надання допомоги в забезпеченні безпеки та стабільності на сході України.

Поza цим, Україна та Велика Британія також співпрацюють у галузі науково-технічного співробітництва, зокрема в галузі військової техніки та технологій. Українські військові фахівці отримують навчання в британських вишах та інших освітніх закладах з метою підвищення рівня професійної підготовки та забезпечення належного рівня військової діяльності.

Отже, Торгівля та економічне співробітництво: ЄС має один з найбільших торговельних блоків у світі, і це створює можливості для розвитку торгівлі та економічного співробітництва з країнами-членами ЄС. Для України та Великої Британії членство або укладення торговельних угод з ЄС може забезпечити доступ до великого ринку та збільшити обсяги експорту і інвестицій.

ЄС сприяє політичній координації та спільним підходам до вирішення глобальних проблем. Через свою спільну зовнішню політику, ЄС може займати єдину позицію з питань, що стосуються безпеки, конфліктів, розвитку та інших важливих питань. Це створює можливості для укладання двосторонніх угод, партнерства та співпраці між ЄС та країнами-членами, такими як Україна та Велика Британія.

Зазвичай надає фінансову та технічну допомогу країнам-партнерам, щоб допомогти їм здійснювати реформи, покращувати демократію, права людини, ринкову економіку та адаптуватися до європейських норм і стандартів. Це може сприяти розвитку і співробітництву між Україною, Великою Британією та ЄС. Також працює над забезпеченням безпеки і оборони своїх країн-членів. Спільна оборонна політика та військова співпраця можуть створити можливості для України, Великої Британії та інших країн для підвищення безпеки та співпраці в цій сфері.

Важливо враховувати, що розвиток двостороннього співробітництва залежить від багатьох факторів, включаючи політичну волю, спільні інтереси та виконання зобов'язань з обох сторін. Конкретні результати та можливості

співробітництва між Україною, Великою Британією та ЄС можуть змінюватися з часом, тому важливо слідкувати за останніми розвитками. Спільні інтереси, які можуть включати економічне співробітництво, торгівлю, енергетику, культуру та безпеку, також грають важливу роль у формуванні програм співробітництва та визначенні конкретних проектів.

Однак, важливо пам'ятати, що результати та можливості співробітництва можуть змінюватися з часом, в залежності від геополітичної ситуації, економічних факторів та інших важливих чинників.

РОЗДІЛ 4. СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

4.1. «Російський фактор» у міждержавних взаєминах та позиція Лондона щодо війни в Україні.

Співробітництво між Україною та Великою Британією в умовах російсько-української війни набуло особливої активності. Велика Британія займає чітку позицію, засуджуючи агресію Росії та активно підтримуючи суверенність і територіальну цілісність України. Вона виступає активним адвокатом інтересів України на міжнародній арені, в тому числі в рамках ООН та G7.

17 червня 2022 року Голова України, Володимир Зеленський, зустрівся з прем'єр-міністром Великої Британії, Борисом Джонсоном, який знаходиться у візиті в Україні.

Це вже друга візита британського прем'єр-міністра до Києва з моменту початку великомасштабної агресії Росії проти України, як наголосив Володимир Зеленський. Президент України зазначив, що переговори були дуже конкретними та наповненими важливими деталями. Основними питаннями були двосторонні відносини та загальна ситуація в Європі та світі. Вони також розглянули результати третього раунду переговорів у форматі "Рамштайн", де Велика Британія підтримувала інтереси України.

Додатково, Зеленський та Джонсон обговорили потребу України у фінансовій та економічній підтримці[65].

Велика Британія надає військову допомогу Україні, яка включає навчання військових, надання нелетальної військової допомоги, а також консультативну допомогу. Крім того, Велика Британія забезпечує значну фінансову підтримку для реалізації оборонних проектів в Україні[37].

Російська Федерація і її вплив є важливим фактором у міждержавних взаєминах і геополітичних процесах, включаючи відносини між Україною та Великою Британією. Війна в Україні, що розпочалася в 2014 році, внаслідок анексії Росією Криму та конфлікту на сході України, також має значний вплив на позицію Лондона.

Попри воєнний конфлікт, британсько-українські економічні відносини продовжують розвиватись. Велика Британія є одним із значних інвесторів України та активно підтримує економічні реформи в країні. При цьому, відбувається активізація двостороннього торговельного обміну.

Починаючи з 2014 року, коли почався конфлікт на сході України, Велика Британія прийняла ряд санкційних заходів проти Росії, яка була визнана однією зі сторін конфлікту. Уряд Великої Британії дотримувався єдиного підходу до відносин з Росією разом з іншими країнами Європейського Союзу і США, що полягало в встановленні економічних та фінансових санкцій, зокрема на заборону імпорту російських товарів, заборону на видачу віз для окремих російських чиновників та заборону на видачу кредитів та інвестицій в Росію.

Після анексії Криму Росією у 2014 році Велика Британія ввела ряд санкцій проти російських посадовців, які брали участь у цьому дії. У 2015 році Велика Британія підтримала рішення Європейського Союзу ввести економічні санкції проти Росії за її дії на сході України. Також у травні 2018 року Велика Британія ввела нові санкції проти Росії в зв'язку з її діями на території Сирії та звинуваченнями у вбивстві колишнього російського шпигуна у Сполученому Королівстві.

За словами представників Великої Британії, такі санкції мають на меті покарати Росію за її дії, а також зупинити її агресивну поведінку у регіоні. Крім того, Велика Британія активно підтримує Україну в її конфлікті з Росією на Донбасі, забезпечуюючи фінансову та гуманітарну допомогу, а також

політичну підтримку. Британська уряд засуджує агресію Росії проти України та підтримує територіальну цілісність України.

У лютому 2014 року, під час початку конфлікту на Донбасі, Велика Британія була однією з країн, які прийняли заходи щодо введення санкцій проти Росії. У серпні 2014 року була введена санкційна програма ЄС проти Росії, до якої приєдналась і Велика Британія. Санкції включали в себе обмеження на ввезення та експорт товарів, а також заборону на видачу віз російським офіційникам та фізичним особам.

У 2018 році Велика Британія прийняла Закон про Санкції, який надає право уряду на введення санкцій проти країн та організацій, які порушують міжнародне право та права людини. Закон включає в себе інструменти для захисту прав людини, запобігання протидії тероризму та боротьби зі злочинністю.

У 2021 році Велика Британія ввела санкції проти 7 осіб та 2 організацій, які беруть участь у конфлікті на Донбасі, зокрема проти керівників самопроголошених Донецької та Луганської Народних Республік.

Загалом, Велика Британія продовжує підтримувати Україну в її боротьбі з Росією на Донбасі та виконувати свої зобов'язання як член ЄС та НАТО. Водночас, Велика Британія відзначає, що о попри санкції та підтримку України, вона відкрита до діалогу з Росією та прагне знаходити рішення конфлікту на Донбасі шляхом дипломатичних зусиль. У вересні 2020 року міністр закордонних справ Великої Британії Домінік Рааб заявив, що Велика Британія вважає, що розвиток співпраці з Росією є в інтересах світової безпеки та стабільності, але це можливо тільки за умови поваги до міжнародного права та укладених домовленостей.

Усі вищезгадані фактори демонструють важливість відносин між Україною та Великою Британією та їх взаємну підтримку на різних етапах історії. Дипломатична взаємодія та економічне співробітництво між країнами

зростає, а участь Великої Британії в підтримці України в її боротьбі за територіальну цілісність та демократію підтверджується різними акціями та ініціативами. Таким чином, можна стверджувати, що взаємні відносини між Україною та Великою Британією мають потенціал для подальшого розвитку та підтримки стабільності та миру в Європі.[41]

Російська Федерація є важливим фактором у міждержавних взаєминах та геополітичних процесах, включаючи відносини між Україною та Великою Британією. Війна в Україні, що розпочалася внаслідок анексії Криму та конфлікту на сході України, суттєво впливає на позицію Лондона.

За останні роки Велика Британія прийняла різні санкційні заходи проти Росії у зв'язку з її діями. Ці заходи включають економічні та фінансові санкції, заборону імпорту російських товарів, обмеження видачі віз та заборону кредитів та інвестицій в Росію. Велика Британія також ввела санкції проти російських посадовців, які брали участь у анексії Криму та діях на сході України.

Водночас, Велика Британія активно підтримує Україну в її конфлікті з Росією, надаючи фінансову, гуманітарну та політичну допомогу. Вона засуджує агресію Росії проти України та підтримує її територіальну цілісність. Велика Британія також була однією з країн, які прийняли заходи щодо санкцій проти Росії під час початку конфлікту на Донбасі.

Отже, Велика Британія визнає важливість діалогу з Росією та прагне знаходити рішення конфлікту на Донбасі шляхом дипломатичних зусиль. Вона підтримує співпрацю з Росією за умови дотримання міжнародного права та укладених домовленостей.

Взаємні відносини між Україною та Великою Британією мають потенціал для подальшого розвитку та підтримки стабільності та миру в Європі. Дипломатична взаємодія та економічне співробітництво між країнами зростають, а підтримка Великою Британією України в її боротьбі за

територіальну цілісність та демократію підтверджується різними акціями та ініціативами.

4.2. Військова допомога.

Україна та Велика Британія мають довгу історію співробітництва в галузі військової допомоги.

Володимир Зеленський розпочав свою промову, відзначивши ракетний напад на Дніпро та авіакатастрофу в Броварах, де в результаті загинули голова МВС Монастирський, його перший заступник Єнін та державний секретар Лубкович. Їх пам'ять було вшановано хвилиною мовчання.

Зеленський назвав авіакатастрофу в Броварах, в якій загинула керівництво МВС України, наслідком війни.

"На мою думку, з огляду на військовий досвід, яким я і наше суспільство володіємо, це більше, ніж просто нещасний випадок, це є війна. Війна не обмежується лише полями битв, вона має багато фронтів. Все це - наслідки війни. Кожна людська життя і кожна смерть - це наслідок війни", - висловився президент.

Зеленський закликав міжнародну спільноту допомогти Україні якомога швидше припинити війну.

"Війна завжди виглядає жахливо, від самого свого початку. Вона дійсно уповільнюється взимку, для цього є зрозумілі причини. Природа втомлюється. Люди втомлюються. І на щастя, ворог також втомлюється", - він зазначив.

Зеленський також повідомив, що на сході України відбуваються щоденні бойові дії.

"Ми стоїмо надійно, ми стоїмо міцно. Я вдячний всім нашим воїнам, як тим, хто з нами, так і тим, хто, на жаль, уже не з нами. Важливо, що ми сильні не лише на сході нашої країни, де зараз найбільше бойових дій. Ми міцні у всій нашій державі, ми об'єднані, ми мобілізовані, оскільки ми виступаємо на захист

свого. Ми не розпочали цю війну, але ми повинні її завершити, закінчити на нашій землі, деокупуючи її", - заявив Зеленський.

Він також підкреслив, що ситуація на південному та північному фронтах залишається повністю під контролем України[67].

До 2021 року Велика Британія надала значну підтримку Україні у військовій сфері. Ось деякі з ініціатив та програм військової допомоги:

Навчання та тренування: Велика Британія проводила спільні навчання та тренування з військовими силами України. Ці тренування спрямовані на підвищення професійної майстерності українських військових, розвиток тактичних навичок та забезпечення взаємодії з іншими країнами.

Велика Британія надала значну підтримку Україні в галузі навчання та тренувань. Ці заходи спрямовані на підвищення професійної майстерності українських військових, розвиток тактичних навичок та забезпечення взаємодії з іншими країнами. Деякі з активних програм навчання та тренувань включають:

Joint Warrior Це одна з найбільших багатонаціональних військових навчальних програм, яку проводить Велика Британія. Українські військові беруть участь у цих навчаннях, де вони спільно зі силами інших країн тренуються в різних тактичних сценаріях.

ORBITAL Це навчальна програма, яка спрямована на підготовку українських снайперів. Вона проводиться за підтримки Великої Британії та включає тренування зі стрільби, тактичні вправи та підвищення професійної майстерності.

Sea Breeze Це багатонаціональні морські навчання, які проводяться на Чорному морі. Велика Британія бере участь у цих навчаннях разом з українськими, американськими та іншими союзницькими військами, щоб тренуватися у морських операціях та підвищити взаємодію між країнами.

Навчання на базі Національного інституту стратегічних досліджень: Українські військові також мають можливість проходити навчання на базі Національного інституту стратегічних досліджень у Великій Британії. Це надає їм можливість отримати нові знання та підвищити свою кваліфікацію в галузі стратегічного аналізу та безпеки [40]

Ці навчальні та тренувальні програми сприяють підвищенню рівня підготовки українських військових, зміцненню співпраці з Великою Британією та іншими союзниками, а також покращенню загальної безпеки та стабільності. Забезпечення військової техніки: Велика Британія надавала підтримку українській армії шляхом постачання військової техніки та обладнання. Це включало поставки захисного спорядження, медичного обладнання та інших необхідних матеріалів.

Велика Британія надала підтримку Україні шляхом постачання військової техніки та обладнання. Це включало поставки захисного спорядження, боєприпасів, транспортних засобів та іншої необхідної військової техніки. Деякі з прикладів забезпечення військової техніки включають:

Постачання бронетехніки: Велика Британія надала Україні певну кількість бронетехніки, зокрема бронетранспортерів та бойових машин піхоти. Ця техніка допомогла зміцнити оборону та підвищити мобільність українських військ.

Захисне спорядження: Велика Британія надала Україні різноманітне захисне спорядження, включаючи бронежилети, шоломи, маски та інші елементи особистого захисту для військових.

Боєприпаси: Велика Британія також надала певну кількість боєприпасів, включаючи стрілецьку зброю, артилерійські снаряди та інші боєприпаси, які були необхідні для підтримки українських військових операцій[37].

Велика Британія також надавала технічну допомогу Україні, що включала поставку транспортних засобів для потреб військових сил. Це включало автомобілі, вантажівки та іншу транспортну техніку.

Велика Британія надавала експертну підтримку Україні у галузі безпеки та оборони. Це включало консультації, навчання та обмін досвідом з питань військової стратегії, розвідки, логістики та інших аспектів безпеки.

Велика Британія надавала експертну підтримку Україні в галузі безпеки та оборони. Це включало консультації, навчання та обмін досвідом з питань військової стратегії, розвідки, логістики та інших аспектів безпеки. Деякі з активних форм експертної підтримки включають:

Експерти з Великої Британії надавали консультації українським військовим та урядовим посадовцям з питань національної безпеки, включаючи розвиток стратегічних планів, оцінку загроз та впровадження сучасних методів безпеки.

Велика Британія надавала технічну підтримку в галузі безпеки та оборони, зокрема в області розвідки, комунікаційних систем, кібербезпеки та інших технічних аспектів. Експерти допомагали впроваджувати нові технології та вдосконалювати наявну військову інфраструктуру.

Велика Британія організовувала навчальні програми та обмін досвідом між українськими та британськими військовими. Це дозволяло українським військовим ознайомитися зі стратегіями та тактиками британських сил, а також ділитися власним досвідом з Великою Британією.

Розвиток військово-промислового комплексу: Велика Британія надавала підтримку у розвитку українського військово-промислового комплексу. Це включало консультації та технологічну підтримку для покращення виробництва військової техніки та зброї.

Надавала гуманітарну допомогу Україні у військових конфліктах, зокрема на сході країни. Це включало фінансову та матеріальну підтримку для постраждалих цивільних осіб та внутрішньо переміщених осіб.

Надавала значну гуманітарну допомогу Україні для підтримки населення, що постраждало внаслідок конфлікту та гуманітарних криз. Ця допомога охоплює різні аспекти, такі як медична допомога, гуманітарна логістика, розподіл гуманітарної допомоги та підтримка відновлення. Також надавала фінансову та технічну підтримку українській медичній системі, зокрема шляхом надання медичного обладнання, ліків та спеціалістів. Це сприяло поліпшенню доступу до якісної медичної допомоги для постраждалих цивільних осіб та військових.

Велика Британія активно співпрацювала з міжнародними гуманітарними організаціями та Українським Червоним Хрестом для забезпечення ефективної логістики та розподілу гуманітарної допомоги. Це включало транспортування гуманітарних вантажів, забезпечення складських приміщень та інші логістичні послуги. Фінансувала та координувала проекти з розподілу гуманітарної допомоги, такої як продукти харчування, питна вода, гігієнічні засоби та інші основні потреби. Це сприяло полегшенню страждань та поліпшенню життєвих умов людей, що постраждали внаслідок конфлікту. Велика Британія також надавала фінансову підтримку та експертну допомогу для підтримки проектів відновлення інфраструктури, освіти, житлових умов та соціальних послуг в постраждалих районах. Це включало реконструкцію шкіл, лікарень, житлових будинків та інші ініціативи для поліпшення якості життя місцевого населення.

Гуманітарна допомога з боку Великої Британії була спрямована на поліпшення гуманітарної ситуації в Україні, надання допомоги потерпілим та сприяння процесу відновлення після конфлікту. Україна та Велика Британія підтримували обмін інформацією в галузі безпеки та оборони, включаючи обмін розвідувальною інформацією, даними про загрози та іншими важливими даними для забезпечення національної безпеки.

Додатково до гуманітарної допомоги, Велика Британія також спрямовувала зусилля на поліпшення гуманітарної ситуації в Україні після конфлікту. Це

включало надання фінансової підтримки для гуманітарних організацій, які працювали на передовій та відновлювальних проєктів для підтримки постраждалих.

У сфері безпеки та оборони, Україна та Велика Британія підтримували обмін інформацією. Це включало обмін розвідувальною інформацією, дані про загрози та інші важливі деталі, які були необхідні для забезпечення національної безпеки обох країн. Такий обмін даними допомагав виявляти потенційні загрози та сприяв координації заходів для їх запобігання.

Важливою складовою співробітництва в галузі безпеки були спільні навчання та тренування військових підрозділів. Велика Британія надавала допомогу в плануванні та підготовці українських військових, що сприяло покращенню їхньої ефективності та забезпеченню безпеки.

Ці спільні зусилля у гуманітарній допомозі, обміні інформацією в галузі безпеки та оборони підкреслюють важливість співробітництва між Україною та Великою Британією в підтримці та зміцненні безпеки, а також відновленні після конфлікту.

Україна та Велика Британія обмінюються розвідувальною інформацією, що стосується безпеки та ситуації на території. Це дозволяє обом країнам бути на чолі подій та реагувати на потенційні загрози.

Обмінюються стратегічною інформацією щодо безпеки, розвитку військових потужностей, регіональних та глобальних викликів. Це допомагає обом країнам збагачувати свої стратегічні розрахунки та планування.

Обмінюються технічною інформацією про нові розробки в галузі оборонних технологій, військової техніки, електроніки та інших технічних аспектів. Це допомагає обом країнам бути в курсі сучасних технологічних досягнень та використовувати їх у своїх військових зусиллях обмінюються аналітичною інформацією, що стосується безпеки, геополітичної ситуації. [38]

27 квітня 2023 року відповідно до вказівки Президента України Володимира Зеленського, Андрій Єрмак, голова Офісу Глави держави, організував зустріч, присвячену обговоренню протидії російської агресії, з британською делегацією, яку очолював радник прем'єр-міністра Великої Британії з питань національної безпеки, Тімоті Барроу. Важливі посадовці, такі як генерал Ентоні Радакін, начальник Штабу оборони Великої Британії, та Мелінда Сіммонс, Британський посланник в Україні, також взяли участь у цій зустрічі.

Андрій Єрмак підкреслив, що важливо, щоб делегація з Великої Британії зрозуміла ситуацію на передовій та наголосив на високому рівні взаєморозуміння між країнами. Він також високо оцінив велику підтримку, яку Велика Британія надає Україні, особливо у наданні військової техніки та озброєння. Єрмак висловив надію, що Велика Британія продовжуватиме допомагати Україні без обмежень. Він висловив вдячність за внесок Великої Британії в боротьбу України проти агресора, підкресливши, що це буде спільною перемогою.

Єрмак ствердив, що Україна відкрито виконує свої задачі та готова надавати своїм партнерам повну інформацію про оборонні операції. Він також висловив переконання, що необхідно уникати розбіжностей у позиціях країн-партнерів України, оскільки Росія спробує використати будь-яке невідповідність в їх позиціях.

Генерал Валерій Залужний, головнокомандувач Збройних Сил України, дав британській делегації огляд загальної ситуації на фронті. Александр Сирський, командувач Сухопутних військ ЗСУ, дав огляд ситуації на Бахмутському напрямку через відеозв'язок, а командувач Повітряних сил Микола Олещук, розповів про оборонні заходи від повітряних атак.

Роман Машовець, заступник голови Офісу Президента, підкреслив необхідність прискорення поставок озброєння для ефективної протидії Росії, а

також оцінив роль Великої Британії у координації зусиль країн-партнерів щодо надання безпекової допомоги Україні.

Тімоті Барроу підтвердив, що Велика Британія розуміє труднощі, з якими стикається Україна, і готова продовжувати підтримку, щоб допомогти Україні досягти повної перемоги. Єрмак наголосив на важливості глибоких взаємовідносин, які були встановлені під час війни, і зазначив, що це вплине на формування нової безпекової архітектури в Європі та світі. [59]

Отже Україна та Велика Британія підтримують партнерські відносини в галузі військової співпраці. Обидві країни висловлюють прагнення до підтримки безпеки та стабільності в регіоні. Велика Британія надає військову допомогу Україні шляхом проведення спільних навчань та тренувань. Це допомагає українським військовим здобувати нові навички та покращувати свою ефективність. Велика Британія також надає Україні матеріальну допомогу у вигляді військової техніки, зброї та обладнання. Це може включати поставки бронетехніки, комунікаційного обладнання та іншого необхідного військового забезпечення.: Велика Британія підтримує суверенітет та територіальну цілісність України, особливо в контексті конфлікту з Росією. Вона активно виступає за мирне врегулювання конфлікту та дотримання міжнародного права.

ВИСНОВКИ

У ході вивчення українсько-британських відносин з погляду їхньої еволюції та перспектив, доцільно сформулювати наступні висновки.

Показовим у реалізації зовнішньополітичного курсу Британії, важливою складовою є вибудова рівноправних взаємовигідних стосунків з Україною. Особливість цих відносин визначається історичними традиціями, культурно - цивілізаційною близькістю. Взаємини обох країн мають давню історію, гарне підґрунтя якої неабияк позначилося на сучасній двосторонній співпраці. 31 грудня 1991 року Велика Британія офіційно визнала незалежність України, а 10 січня 1992 р. встановила дипломатичні відносини. Генеральне консульство Великої Британії (відкрите в Києві у листопаді 1991 р.) стало посольством. А після візиту тодішнього міністра закордонних справ України Анатолія Зленка влітку 1992 р. почало функціонувати українське посольство в Лондоні (окрім посольства Україна має на сьогодні Генеральне консульство в Единбурзі, відкрите у 2002 р.), були започатковані програми стажування українських офіцерів у Великій Британії.

Проаналізовано взаємодію між Великою Британією та Україною в контексті європейської інтеграції в 2020-2023 роках. Особливо увагу було приділено впливу Brexit на динаміку цих відносин, зокрема в контексті зміни статусу Великої Британії як члена ЄС.

Оцінено вплив повномасштабного російського вторгнення у 2014 році на британсько-українські відносини. З'ясовано позицію Великої Британії стосовно цього конфлікту в період з 2014 по 2023 рік, зокрема, зосереджено увагу на ролі Великої Британії як одного з гарантів Будапештського меморандуму та її відгуку на агресію Росії.

Зроблено оцінку можливостей щодо подальшого зміцнення британсько-українських відносин та визначено нові напрямки співпраці, зокрема на основі

Стратегічного партнерства між Україною та Великою Британією, підписаного в 2020 році.

У загальному висновку можна зазначити, що британсько-українські відносини постійно розвиваються і змінюються, але їх основа - спільні цінності та принципи демократії, прав людини та верховенства права - залишаються незмінними. Україна та Велика Британія продовжують підтримувати та розвивати взаємодію на всіх рівнях, від політичного до культурного, з метою зміцнення своїх відносин та спільного вирішення викликів сучасного світу.

Виконання цих завдань сприяло формуванню глибокого розуміння британсько-українських відносин, їхньої еволюції та можливостей для подальшого розвитку, що може слугувати основою для подальших досліджень в цій сфері

Прогнозовані перспективи британсько-українських відносин також варто розглянути. З огляду на вихід Великої Британії з Європейського Союзу, Україна має можливість розширити торговельні зв'язки з Великою Британією та залучити більше інвестицій. Заохочуючи взаємні інвестиції та торгівлю, обидві країни можуть забезпечити взаємну користь і сприяти економічному зростанню.

Також можна очікувати подальше поглиблення політичного діалогу та співпраці між Великою Британією та Україною. В умовах геополітичних змін та викликів, обидві країни можуть співпрацювати в питаннях безпеки, боротьбі з тероризмом, енергетики, кібербезпеки та інших важливих сферах.

Україна та Велика Британія є важливими партнерами в контексті міжнародних відносин. Обидві країни мають спільні цінності, зокрема демократію, права людини та міжнародне право. Спільні зусилля в цих сферах сприятимуть зміцненню міжнародного порядку та підтримці стабільності та миру.

Однак, важливо враховувати, що британсько-українські відносини також піддаються впливу геополітичних та економічних факторів. Розвиток відносин може залежати від політичних зм рушень, зовнішньополітичних пріоритетів кожної країни та глобальних динамік. Наприклад, зміни в політичному ландшафті Великої Британії, такі як зміна уряду або політичних пріоритетів, можуть вплинути на співробітництво з Україною.

Для досягнення успішної співпраці та зміцнення британсько-українських відносин необхідно продовжувати підтримку політичного діалогу, економічної співпраці та культурних зв'язків між обома країнами. Додаткові зусилля можуть бути спрямовані на поглиблення співпраці у сферах освіти, науки, інновацій та культурного обміну, що сприятиме взаємному розумінню та зближенню між людьми.

Окрім того, важливо враховувати поточні геополітичні виклики та ситуацію в регіоні. Залучення до співпраці інших країн, особливо країн Європейського Союзу, може сприяти посиленню регіональної стабільності та безпеки.

Загалом, британсько-українські відносини мають потенціал для подальшого розвитку та зміцнення. Вони ґрунтуються на спільних цінностях, інтересах та співпраці в різних сферах. Прогнозувати майбутнє точно неможливо, але з розумінням і врахуванням геополітичних реалій та динаміки відносин, можна працювати над зміцненням та розширенням співпраці для спільної користі обох країн.

СПИСОК ВИКОРИСТОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 25 років незалежності: нариси історії творення нації та держави / [Г. В. Боряк (кер. авт. кол.), В. В. Головка (координатор проекту), . – Режим доступу <http://resource.history.org.ua/item/11051>
2. Åslund, A., & Haran, O. (Eds.). (2019). *Ukraine's Economic Reform: Obstacles, Challenges, and Achievements*. Peterson Institute for International Economics. . – Режим доступу <https://www.piie.com/publications/policy-briefs/economic-strategy-save-ukraine>
3. Betliy, O. (2022). *Ukraine and Britain: Social Factors in Bilateral Relations*. Laurus.Ukraine. – Режим доступу [_Social_Policy_Response_to.pdf?sequence=1&lnkname=ssoar-2021-betliy-Ukraines_Social_Policy_Response_to.pdf](#)
4. Bogdanor, V. (2009). *The British constitution in the twentieth century*. Oxford University . – Режим доступу <https://academic.oup.com/british-academy-scholarship-online/book/21447>
5. Bradley, A. W., Ewing, K. D., & Knight, C. (2011). *Constitutional and administrative law*. Pearson Education. – Режим доступу https://books.google.de/books/about/Constitutional_and_Administrative_Law.html?id=HC1fDwAAQBAJ&redir_esc
6. Brands, H., & Gavin, F. J. (Eds.). (2022). *COVID-19 and World Order: The Future of Conflict, Competition, and Cooperation*. Georgetown University Press. . – Режим доступу https://cdn.cfr.org/sites/default/files/pdf/steil_covid-19-and-world-order_2020.pdf
7. Cowley, P., & Kavanagh, D. (2020). *The British General Election of 2019*. Palgrave Macmillan. – Режим доступу <https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-319-95936-8>

8. Cowling, K., & Tomlinson, P. R. (2018). *The Economy of Modern Britain: The Role of Knowledge, Services, and Technology*. Routledge. . –Режим доступу <https://www.jstor.org/stable/24232426>
9. Davies, N. (2000). *The Isles: A History*. Macmillan. . –Режим доступу <https://archive.org/details/the-isles-a-history>
10. Ehrke, M. (2019). *Ukraine and the European Union after Brexit: The Case of the Association Agreement*. Ibidem-Verlag. . –Режим доступу <https://oxfordre.com/politics/display/10.1093/acrefore/9780190228637.001.0001/acrefore-9780190228637-e-1137;jsessionid=87D3A428B052C0F3A85F53BB383A9A29>
11. Fox, K. (2005). *Watching the English: The Hidden Rules of English Behaviour*. Hodder Paperbacks. . –Режим доступу https://books.google.de/books/about/Watching_the_English.html?id=tNZfLeHSFvQC&redir_esc=y
12. Franklin, S., & Shepard, J. (2013). *The Emergence of Rus, 750-1200*. Routledge. . –Режим доступу <https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.4324/9781315836898/emergence-russia-750-1200-jonathan-shepard-simon-franklin>
13. Galaguzova, E. (Ed.). (2018). *Ukraine and the United Kingdom: The Partnership in the 21st Century*. Cambridge Scholars Publishing. . –Режим доступу <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1060586X.2018.1425083>
14. Galbreath, D. J. (2014). *The UK and Ukraine: From Mutual Recognition to the Euromaidan*. Edinburgh University Press. . –Режим доступу <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09668136.2019.1705964?journalCode=ceas20>
15. Happold, M. (2013). *Economic Sanctions and International Law*. Hart Publishing. . – Режим доступу https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2837786

16. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами. – Режим доступу https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_012#Text
17. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, – Режим доступу https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
18. Угода про політичне співробітництво, вільну торгівлю і стратегічне партнерство між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії-. – Режим доступу https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/826_001-20#Text
19. Угода про співробітництво в галузі трудової міграції та соціального захисту трудящих-мігрантів. – Режим доступу https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_012#Text
20. Угода про взаємне визнання і встановлення дипломатичних відносин , Режим доступу https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/246_017#Text
21. Угода між Міністерством охорони здоров'я України та Міністерством охорони здоров'я Великої Британію. – Режим доступу https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/112_041#Text
- Угода між Урядом України та Урядом Сполученого Королівства Великобританії і Північної Ірландії про сприяння і взаємний захист інвестицій . – Режим доступу https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/826_018#Text
22. Меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до договору нерозповсюдження ядерної зброї . – Режим доступу https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_158#Text
23. Keay, J. (1993). *The Honourable Company: A History of the English East India Company*. HarperCollins. . – Режим доступу <https://www.jstor.org/stable/3117459>
24. Leonenko, O., & Prytula, Y. (Eds.). (2022). *Science and Innovation Cooperation between Ukraine and the United Kingdom*. Ibidem-Verlag. . –Режим доступу

https://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/oslo-manual-2018_9789264304604-en

25. Magocsi, P. R. (2010). *A History of Ukraine*. Toronto, Canada: University of Toronto Press. . – Режим доступу

https://books.google.de/books/about/A_History_of_Ukraine.html?id=t124cP06gg0C&redir_esc=y

26. Marossi, A. Z., & Bassett, M. R. (2015). *Economic Sanctions under International Law: Unilateralism, Multilateralism, Legitimacy, and Consequences*. Cambridge University Press. . – Режим доступу <https://link.springer.com/book/10.1007/978-94-6265-051-0>

27. Marr, A. (2009). *The Making of Modern Britain*. Macmillan. . –Режим доступу <https://www.panmacmillan.com/authors/andrew-marr/the-making-of-modern-britain/9780230741638>

28. Michta, A. A., & Otis, P. (2020). *NATO and Ukraine: A Century of Dreams and Realities*. Ibidem-Verlag. . – Режим доступу

<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09662839.2020.1768072?journalCode=feus20>

29. Montefiore, S. S. (2016). *The Romanovs: 1613-1918*. Vintage. . – Режим доступу <https://www.theguardian.com/books/2016/jan/25/the-romanovs-1613-1918-simon-sebag-montefiore-review>

30. Otrishchenko, N. *Ukrainian-British Cultural Relations: Past, Present, and Future*. . – Режим доступу https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-61765-3_9

31. Pikulicka-Wilczewska, A., & Sakwa, R. (2016). *Ukraine and Russia: People, Politic, Propaganda, and Perspectives*. E-International Relations Publishing. . – Режим доступу <https://www.e-ir.info/publication/ukraine-and-russia-people-politics-propaganda-and-perspectives/>

32. Plokyh, S. (2017). *The Origins of Rus': Ukraine and Russia Before the Mongol Invasions*. Cambridge University Press. . – Режим доступу <https://www.cambridge.org/core/books/abs/origins-of-the-slavic-nations/origins-of-rus/F31874834FEDFE34CEBB000860BB713A>
33. Schama, S. (2000). *A History of Britain: At the Edge of the World? 3500 BC - . . .* – Режим доступу https://books.google.de/books/about/A_History_of_Britain_Volume_1.html?id=cBtcY1RIVMUC&redir_esc=y 03 AD. BBC Books.
34. Smith, S. A. (2012). *The Russian Revolution: A Very Short Introduction*. Oxford University Press. . – Режим доступу <https://academic.oup.com/book/1184>
35. Subtelny, O. (1994). *Ukraine: A History*. . – Режим доступу https://books.google.de/books/about/Ukraine.html?id=15uiWHgRphQC&redir_esc=y
36. Ullrich, H. (2010). *The United Nations: Confronting the Challenges of a Global Society*. Oxford University Press. . – Режим доступу https://books.google.de/books/about/The_United_Nations.html?id=V-2ANsVfp18C&redir_esc=y
37. Wilson, A. (2000). *The Ukrainians: Unexpected Nation*. New Haven, CT: Yale University Press. . –Режим доступу <https://www.jstor.org/stable/41036797>
38. Wilson, A. (2014). *Ukraine Crisis: What It Means for the West*. New Haven, CT: Yale University Press. . – Режим доступу <https://www.cambridge.org/core/journals/nationalities-papers/article/abs/ukraine-crisis-what-it-means-for-the-west-by-andrew-wilson-new-haven-connecticut-yale-university-press-2014-ix-236-pages-1700-paperback-isbn-9780300211597/599128D38D8F0D8873DD52CDC1EEBE32>
39. Wolczuk, K. (2001). *The Moulding of Ukraine*. Budapest: Central European University Press. . –Режим доступу <https://books.openedition.org/ceup/1719>
40. Wright, T. (2015). *British Politics: A Very Short Introduction*. Oxford University Press. . –Режим доступу <https://academic.oup.com/book/852>

41. Богдановіч, М. (Year of Publication). The Constitution of the United Kingdom: A Contextual Analysis. . – Режим доступу https://books.google.de/books/about/The_Constitution_of_the_United_Kingdom.html?id=V-8cDAAAQBAJ&redir_esc=y
42. Курток, С. (Ed.). (2008). Чорна книга комунізму: Злочини, терор, репресії. Dukh i Litera. . – Режим доступу <https://www.goodreads.com/book/show/22247028>
43. В.Іваненко. (2022) Державна політика пам'яті в сучасній Україні в умовах інформаційної війни (2014–2021 pp.). – Режим доступу https://www.researchgate.net/publication/361834088_Derzavna_politika_pam'ati_v_sucasnij_Ukraini_v_umovah_informacijnoi_vijni_2014-2021_rr
44. Погрібний, М. Внутрішня політика України: історія, сучасність, перспективи. . – Режим доступу <https://core.ac.uk/download/pdf/362801628.pdf>
45. Солодуха, О. Україна під червоним прапором. . – Режим доступу https://issuu.com/watra/docs/_06__rusynaukrainat.6
46. Ткаченко, О. Зовнішньополітичні пріоритети України. . – Режим доступу <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/nacionalna-bezpeka/zovnishnopolitichni-prioriteti-ukraini-na-evro-aziyskomu-prostori>
47. Richard Sakwa (2014). Frontline Ukraine: Crisis in the Borderlands" . –Режим доступу https://www.weltbild.de/artikel/buch/frontline-ukraine_21240452-1
48. Крушинський В. Ю. Британська Європа чи європейська Британія. Великобританія в європейських інтеграційних процесах. — К.: Видавничо поліграфічний центр «Київський університет», 2003
49. Яковенко Н.Л. Велика Британія в сучасній системі міжнародних відносин: заявка на європейське лідерство: Монографія. — К.: Наук. світ, 2003.
50. Українсько-британські відносини: історія та сучасність / І. Черінько // Наук. зап. Ін-ту політ. і етнонац. дослідж. — 2009
51. Грубінко А. Політика Великої Британії щодо України в контексті розвитку зовнішньої політики і політики безпеки Європейського Союзу / А. Грубінко //

Україна-Європа-Світ. Міжнародний збірник наукових праць.. Серія: : Історія, міжнародні відносини. –2017. –Вип. 19. –С. 222-230. –Режим доступу http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ues_2017_19_25.

52. Гончарова А. О. Дипломатична служба як складова частина державної служби України / А. О. Гончарова // Актуальні проблеми державного управління. –2011. – № 1. – С. 420-424. –Режим доступу http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdy_2011_1_51.

53. Білоусов Є. М. Місце України в системі забезпечення міжнародної економічної безпеки / Є. М. Білоусов // Право та інновації. –2016. –№ 3. –С. 9-15 – Режим доступу http://nbuv.gov.ua/UJRN/apir_2016_3_3.

54. Черінько І.П. (2009). Відносини України з Великою Британією в контексті європейської інтеграціїа https://ukr-socium.org.ua/wp-content/uploads/2009/04/154-160__no-2__vol-29__2009__UKR.pdf

55. Андрій Мельник провів політичні консультації з Парламентським заступником Державного секретаря у закордонних справах, справах Співдружності націй і розвитку Великої Британії Девідом Ратлі . – Режим доступу <https://mfa.gov.ua/news/andrij-melnik-proviv-politichni-konsultaciyi-z-parlamentskim-zastupnikom-derzhavnogo-sekretarya-u-zakordonnih-spravah-spravah-spivdruzhnosti-nacij-i-rozvitku-velikoyi-britaniyi-devidom-ratli>

56. Дмитро Кулеба зустрівся з державним секретарем у закордонних справах, справах співдружності націй та розвитку Великої Британії Джеймсом Клеверлі . – Режим доступу <https://mfa.gov.ua/news/dmitro-kuleba-zustrivsyia-z-derzhavnim-sekretarem-u-zakordonnih-spravah-spravah-spivdruzhnosti-nacij-ta-rozvitku-velikoyi-britaniyi-dzhejmsom-kleverli>

57. Президент України провів зустріч із державним секретарем у закордонних справах, справах Співдружності націй і розвитку Великої Британії Режим

доступу <https://www.president.gov.ua/news/prezident-ukrayini-proviv-zustrich-iz-derzhavnim-sekretarem-83405>

58. У цей вирішальний для нашого народу момент уся Велика Британія разом з Україною – Володимир Зеленський після зустрічі з Ріші Сунаком – Режим доступу <https://www.president.gov.ua/news/u-cej-virishalnij-dlya-nashogo-narodu-moment-usya-velika-bri-82921>

59. Андрій Єрмак провів брифінг із питань оборони для делегації Великої Британії на чолі з Тімоті Барроу – Режим доступу <https://www.president.gov.ua/news/andrij-yermak-proviv-brifing-iz-pitan-oboroni-dlya-delegaciy-82509>

60. Глава держави зустрівся з лідером Лейбористської партії Великої Британії – Режим доступу <https://www.president.gov.ua/news/glava-derzhavi-zustrivsvya-z-liderom-lejboristskoyi-partiyi-v-81029>

61. Декларація між урядом Сполученого Королівства Великої Британії і Північної Ірландії та урядом України. – Режим доступу <https://www.president.gov.ua/news/deklaraciya-mizh-uryadom-spoluchenogo-korolivstva-velikoyi-b-80893>

62. Україна й Велика Британія разом пройдуть увесь шлях до нашої спільної перемоги – Володимир Зеленський за результатами переговорів із Ріші Сунаком. – Режим доступу <https://www.president.gov.ua/news/ukrayina-j-velika-britaniya-razom-projdut-uves-shlyah-do-nas-80865>

63. Президент України Володимир Зеленський зустрівся з Прем'єр-міністром Великої Британії в Києві – Режим доступу <https://www.president.gov.ua/news/prezident-ukrayini-zustrivsvya-z-premyer-ministrom-velikoyi-b-79273>

64. Україні пощастило мати такого друга, як Велика Британія – Володимир Зеленський зустрівся з Борисом Джонсоном у Києві – Режим доступу

<https://www.president.gov.ua/news/ukrayini-poshastilo-mati-takogo-druga-yak-velika-britaniya-v-77289>

65. Президент України зустрівся з Прем'єр-міністром Великої Британії в Києві – вдруге за час повномасштабної війни. – Режим доступу <https://www.president.gov.ua/news/prezident-ukrayini-zustrivsvya-z-premyer-ministrom-velikoyi-b-75869>

66. Володимир Зеленський провів зустріч з міністром оборони Великої Британії . – Режим доступу <https://www.president.gov.ua/news/volodimir-zelenskij-proviv-zustrich-z-ministrom-oboroni-veli-75729>

67. Зеленський виступив на Всесвітньому економічному форумі у Давосі. Що сказав президент . – Режим доступу <https://suspilne.media/361682-vistup-zelenskogo-na-vsесvitnomu-ekonomichnomu-forumi-u-davosi-nazivo/>

68. Україна та Велика Британія й надалі посилюватимуть антивоєнну коаліцію – Володимир Зеленський після зустрічі з Борисом Джонсоном у Києві . – Режим доступу <https://www.president.gov.ua/news/ukrayina-ta-velika-britaniya-j-nadali-posilyuvatimut-antivooy-74221>

69. Україна та Велика Британія домовилися започаткувати переговори щодо подальшої лібералізації торгівлі – Володимир Зеленський . – Режим доступу <https://www.president.gov.ua/news/ukrayina-ta-velika-britaniya-domovilisyazapochatkuvati-pere-72665>

70. Дмитро Кулеба: Нова угода з Великою Британією відкриє нові перспективи безпекової співпраці задля протидії російській агресії . – Режим доступу <https://mfa.gov.ua/news/dmitro-kuleba-nova-ugoda-z-velikoyu-britaniyeyu-vidkriye-novi-perspektivi-bezpekovoysi-spivpraci-zadlya-protidiyi-rosijskij-agresiyi>

71. Дмитро Кулеба представив у Верховній Раді переваги історичної угоди про стратегічне партнерство України та Великої Британії . – Режим доступу <https://mfa.gov.ua/news/dmitro-kuleba-predstaviv-u-verhovnij-radi-perevagi-istorichnoyi-ugodi-pro-strategichne-partnerstvo-ukrayini-ta-velikoyi-britaniyi>